TRENČIANSKA UNIVERZITA A. DUBČEKA V TRENČÍNE

FAKULTA SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH VZŤAHOV

bd09a157-7ca1-462d-b354-10fabe160a43

STRATÉGIA SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE TRENČIANSKA TEPLÁ

Diplomová práca

2012
Bc. Monika Hoštáková

TRENČIANSKA UNIVERZITA ALEXANDRA DUBČEKA V TRENČÍNE
FAKULTA SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH VZŤAHOV

STRATÉGIA SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE TRENČIANSKA TEPLÁ

Diplomová práca

Študijný program: Ľudské zdroje a personálny manažment

Študijný odbor: 3.3.14 Ľudské zdroje a personálny manažment

Školiace pracovisko: Katedra manažmentu a rozvoja ľudských zdrojov

Školiteľ: Ing.. Vladimír Ondrejička

Trenčín 2012

Bc. Monika Hoštáková

TRENČIANSKA UNIVERZITA ALEXANDRA DUBČEKA V TRENČÍNE
FAKULTA SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH VZŤAHOV
KATEDRA MANAŽMENTU A ROZVOJA ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Dátum: 15.11.2010

PROTOKOL
o zadaní záverečnej práce

Meno a priezvisko:	Monika Hoštáková, Bc.
Študijný odbor:	3. 3. 14 Ľudské zdroje a personálny manažment
Označenie záverečnej práce:	diplomová práca
Jazyk práce:	slovenský

Podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa Štatútu FSEV TnU AD o štátnych skúškach zadáva sa Vám na vypracovanie záverečnej práce téma:

Stratégia sociálno-ekonomického rozvoja obce Trenčianska Teplá

Vo svojej záverečnej práci sa zamerajte najmä na tieto okruhy otázok:

1. Stratégia a strategické plánovanie
2. Regionálny rozvoj
3. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja a s ním súvisiaca legislatíva
4. Stratégia socio-ekonomického rozvoja

Odporúčaná literatúra:

1. DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

2. LISÝ, J. 1999. : Výkonnosť ekonomiky a ekonomický rast. Bratislava: Iura Edition, 1999, s. 108, ISBN 80-88715-55-5.

3. VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

Schvaľujem:

Vedúci záverečnej práce: Ing. Vladimír Ondrejička

Vedúci katedry: Ing. Tatiana Masárová, PhD.

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka, Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov, 1, v Trenčíne

Poďakovanie

Predkladaná diplomová práca vznikla za spolupráce s pracovníkmi katedry manažmentu a rozvoja ľudských zdrojov, fakulty sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne.

Predovšetkým by som sa chcela poďakovať vedúcemu práce Ing. Vladimírovi Ondrejičkovi za pedagogické usmernenie, cenné rady a podnety v priebehu konzultácií a tiež za jeho trpezlivosť a podporu.

Čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu vypracovala s využitím vlastných teoretických poznatkov a praktických skúseností získaných v priebehu štúdia a na základe literatúry, ktorú v plnom rozsahu citujem.

Bc. Monika Hoštáková

ABSTRAKT

HOŠTÁKOVÁ, Monika, Bc: STRATÉGIA SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE TRENČIANSKA TEPLÁ [Diplomová práca] – Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne. Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov; Katedra manažmentu a rozvoja ľudských zdrojov. – Vedúci práce: Ing. Vladimír Ondrejička – Trenčín : FSEV TnU AD, 2012. – 79 s.

V našej diplomovej práci sa zaoberáme otázkou strategického plánovania na lokálnej úrovni so zameraním na využitie endogénnych faktorov územia pre jeho sociálno-ekonomický rozvoj. Poukazujeme na potrebu plánovania „zdola nahor“ resp. vytvorenie kvalitného PHRSR obce , vnímanie potrieb občanov, podnikateľského prostredia a všetkých zainteresovaných strán pri tvorbe rozvojových dokumentov, pravidelnú aktualizáciu týchto dokumentov a kontrolu plnenia stanovených cieľov.
Skúmaným objektom je obec Trenčianska Teplá spolu so svojimi špecifickými danosťami a rozvojovým potenciálom. Analýza informácií získaných formou dotazníkového prieskumu, neštandardizovaných rozhovorov a spracovanie relevantných štatistických informácií z internetových zdrojov, ako aj vlastný terénny prieskum vytvára informačnú základňu pre zostavenie SWOT analýzy, ktorá je predpokladom pre určenie vízie obce, ako čiastkového cieľa našej práce. Hlavným cieľom našej práce je vytvorenie rozvojovej stratégie obce, v ktorej definujeme opatrenia v súvislosti so systematickým zlepšovaním vzhľadu obce, participáciou obyvateľstva na vnútornom živote obce, rozvojom spoločenských, kultúrnych aktivít, budovaním strategických partnerstiev, podporou podnikateľov a služieb občanom.

Kľúčové slová: strategické plánovanie, sociálno-ekonomický rozvoj, analýza, rozvojový potenciál, vízia, rozvojová stratégia

ABSTRACT

HOŠTÁKOVÁ, Monika, Bc: THE STRATEGY OF SOCIAL – ECONOMICS DEVELOPMENT OF VILLAGE TRENČIANSKA TEPLÁ [Diploma thesis] – Alexander Dubček University in Trenčín. Faculty of social-economics relationship; Department of management and development of human resources. – Supervisor: Ing. Vladimír Ondrejička – Trenčín : FSEV TnU AD, 2012. –79 p.

In our diploma thesis we deal with the question of a strategic planning at the local level with the focus on exploitation of endogenous factors of an area for its social-economic development. We mention the necessity of planning „bottom up" or we give a view at creating quality PHRSR village, perception of citizens´ needs, business surroundings and the all of the interested subjects in the creating of developing documents, regular update of these documents and the checking of achievement of the given goals.
The object of examination is village – Trenčianska Teplá with its specific features and developing potention. The analysis of information reached in the form of questionnaire, non-standardized conversations and elaboration of relevant statistic information from the internet sources and own field survey makes informative basis for SWOT analysis formation which is assumption for determination of the visions of village as the partial goal of our thesis. The main goal of the thesis is to establish a developing strategy of the village in which we define measures of systematic upgrading of the village visage by the participation of citizens on the internal life of the village, by the development of social and cultural activities, then by the building – up of strategic cooperation and by the giving support to businessmen and to citizens´ services.

Key words: strategic planning, social-economic development, analysis, developing potention, vision, developing strategy

OBSAH

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ A TABULIEK 8
ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK 10
ÚVOD 11
1 SÚČASNÝ STAV PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ 13
1.1 Stratégia a strategické plánovanie 13
1.1.1 Definícia stratégie 14
1.1.2 Proces tvorby stratégie 16
1.1.3 Legislatíva a plánovanie v obci 18
1.1.4 Duálny systém plánovania 20
1.2 Rozvoj regiónu 22
1.2.1 Regionálny rozvoj a jeho faktory 23
1.2.2 LED a jeho faktory 24
1.2.3 Ľudský a sociálny kapitál 28
1.3 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce 30
1.3.1 Tvorba, štruktúra a význam PHRSR obce 30
1.3.2 Celkový profil obce 33
2 CIEĽ PRÁCE, METODIKA A METÓDY PRÁCE 35
2.1 Cieľ práce 35
2.2 Metodika práce 35
2.3 Metódy práce 36
3 SOCIO-EKONOMICKÁ STRATÉGIA OBCE TRENČIANSKA TEPLÁ 37
3.1 Analytické východiská 37
3.1.1 Rozvojový potenciál a ľudské zdroje 37
3.1.2 Ekonomika 42
3.1.3 Občianska vybavenosť 44
3.1.4 Sociálna infraštruktúra 46

3.1.5 Životné prostredie 51

3.1.6 Medzinárodný kontext 52

3.1.7 Partnerstvá 52

3.1.8 Identita 52

3.2 Analýza a zhodnotenie realizovaných stratégií, opatrení 53

3.3 Prieskum verejnej mienky 54

3.4 SWOT analýza 63

4 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA A FINANČNÝ PLÁN 64

4.1 Vízia rozvoja 64

4.2 Špecifické ciele, priority, opatrenia 64

5 ZÁVER 71

6 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV 73

Zoznam príloh

Príloha A Dotazník k DIPLOMOVEJ PRÁCI

Príloha B Finančný plán rozvojovej stratégie

ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ A TABULIEK

Obrázok 1 Určenie strategickej pozície regiónu 15

Obrázok 2 Proces tvorby stratégie 16

Obrázok 3 Postavenie strategického rozvojového plánu vo vzťahu k ďalším plánovacím dokumentom na miestnej úrovni 22

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v Trenčianskej Teplej v rokoch 1996-2010 38

Graf 2 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Trenčianska Teplá (SODB 2001) 41

Graf 3 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných s trvalým pobytom v obci Trenčianska Teplá (2000-2011) 43

Graf 4 Vývoj počtu žiakov navštevujúcich materskú a základnú školu v Trenčianskej Teplej (1994-2008) 49

Graf 5 Špecifické ciele a opatrenia rozvojovej stratégie obce Trenčianska Teplá 69

Tabuľka 1 Základné dokumenty regionálneho (sociálno-ekonomického) a územného rozvoja 20

Tabuľka 2 Rozdiely medzi územným a strategickým plánovaním 21

Tabuľka 3 Typológia faktorov lokálneho ekonomického rozvoja 26

Tabuľka 4Veková štruktúra obyvateľov v obci Trenčianska Teplá (1996-2010) 37

Tabuľka 5 Priemerný vek a index starnutia obyvateľov obce Trenčianska Teplá 38

Tabuľka 6 Prirodzený prírastok a migrácia obyvateľstva v obci Trenčianska Teplá 1994-2010 39

Tabuľka 7 Štruktúra obyvateľov podľa vierovyznania v obci Trenčianska Teplá 40

Tabuľka 8 Národnostné zloženie obyvateľstva v obci Trenčianska Teplá 40

Tabuľka 9 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Trenčianska Teplá 41

Tabuľka 10 Technická infraštruktúra obce Trenčianska Teplá 45

Tabuľka 11 Funkčné využitie územia obce Trenčianska Teplá 45

Tabuľka 12 Domový a bytový fond obce Trenčianska Teplá (SODB 2001) 47

Tabuľka 13 Bytová výstavba v obci Trenčianska Teplá (obecné byty) 47

Tabuľka 14 Organizácie pôsobiace v obci Trenčianska Teplá 50

Tabuľka 15 SWOT analýza obce Trenčianska Teplá 63

Tabuľka 16 Štruktúrovaný opis rozvojovej stratégie a merateľné ukazovatele 70

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

DS	– dom smútku
EFRR	– Európsky fond regionálneho rozvoja
EÚ	– Európska únia
ISRU Teplička	– Integrovaná stratégia rozvoja územia MAS MR Teplička
KO	– komunálny odpad
LED	– lokálny ekonomický rozvoj z ang. local economic development
MAS MT	– miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička
MAS MR Teplička	– miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička
MŠ, ZŠ	– materská škola, základná škola
MV SR	– Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
OECD	– Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
Oú	- Obecný úrad
PHRSR	– Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PrŠI	- Praktická škola internátna
SNR	– Slovenská národná rada
SODB	– Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SR	– Slovenská republika
ŠÚ SR	- Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠZŠI	– Špeciálna základná škola internátna
TT	– Trenčianska Teplá
ÚPN	– Územný plán
ÚrV SR	– Úrad vlády Slovenskej republiky
VÚC	– Vyšší územný celok
VZN	– Všeobecne záväzné nariadenie
ZOS	– Zariadenie opatrovateľskej služby

ÚVOD

Plánovanie je súčasťou života každého jedného z nás. Nie len v pracovnom ale aj v súkromnom živote je dôležité mať svoje know how pre svoj vlastný rozvoj a rast. Princíp strategického plánovania má hlboké historické korene, najmä vo vojenskej oblasti. V súčasnosti sa dotýka všetkých oblastí života spoločnosti. Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii nás zaväzuje „premieňať úmysly na výsledky“ v súlade s platnými strategickými dokumentmi prihliadajúc na možnosti využitia vlastného potenciálu. Tento model plánovania je uplatňovaný aj na nižších priestorových úrovniach s využitím endogénnych faktorov rozvoja špecifických pre dané územie, lokalitu. Naprieč jednotlivými priestorovými úrovňami a ich rozvojovými stratégiami sa zastavíme na tej najnižšej, miestnej, ktorá plynulo nadväzuje na dokumenty vyšších priestorových úrovní.

Neznalosť individuálnych problémov miest a obcí neumožňuje centrálnej vláde adekvátne pristupovať k riešeniu sociálno-ekonomických problémov, a preto vkladá do rúk samospráv „nástroj“ pre lepšiu koordináciu rozvojových aktivít na zlepšenie kvality života obyvateľov obce, rozvoj samosprávy a blízkeho okolia.

V našej práci poukazujeme na potrebu strategického plánovania rozvoja „zdola nahor“ prostredníctvom kvalitne spracovaného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce formou tzv. participatívneho plánovania. Objektom skúmania je obec Trenčianska Teplá, ktorá je našim rodiskom a bydlisko viac ako dvadsať rokov a je aj v našom záujme upriamiť pozornosť na jej rozvojový potenciál.

Cieľom diplomovej práce je vytvoriť rozvojovú stratégiu obce Trenčianska Teplá zameranú na jej sociálno-ekonomický rozvoj. Dosiahnutie hlavného cieľa je podporované tromi čiastkovými cieľmi, ktoré korešpondujú s obsahovou štruktúrou práce. Prvým čiastkovým cieľom je definovať základné teoretické východiská, následne analytické východiská sledovaného územia. Tretím čiastkovým cieľom je definovanie vízie, ako záchytného bodu, pre odvodenie špecifických cieľov, priorít a aktivít rozvojovej stratégie.

Diplomová práca je rozdelená do štyroch kapitol. V prvej kapitole sa venujeme otázkam definície, tvorby, legislatívnej úpravy stratégie a strategického plánovania

a postupne prechádzame z regionálnej úrovne na miestu úroveň. Bližšie špecifikujeme regionálny rozvoj, rastúci význam lokálneho rozvoja a vysvetľujeme pojmy ľudský a sociálny kapitál ako významných faktorov sociálneho a ekonomického rozvoja. Najdôležitejším strategickým dokumentom pre naplnenie hlavného cieľa je Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, ktorým uzatvárame teoretickú časť. Cieľ, metodiku a metódy práce sú definované v druhej kapitole. Tretia kapitola pozostáva z analýzy sociálno-ekonomických, územno-technických, prírodno-enviromentálnych charakteristík obce Trenčianska Teplá. Analytické východiská dopĺňame zhodnotením zrealizovaných stratégií a opatrení v obci a prieskumom verejnej mienky občanov, ktorých výsledky zhrnieme pri identifikácií silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb.

V záverečnej časti definujeme samotnú víziu a z nej vyplývajúce špecifické ciele, priority a opatrenia rozvojovej stratégie s dôrazom na sociálnu a ekonomickú sféru života obyvateľov.

1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí

Taktika, stratégia, plán, sú známymi pojmami už z dávnej minulosti a neodmysliteľne sa spájajú s vojenskou oblasťou, keďže každá bitka či vojna boli dôsledne plánovaná s jasným cieľom – zvíťaziť.
V súčasnosti je potreba plánovania o to naliehavejšia. Žijeme v turbulentnom prostredí, avšak strategicky určené piliere nám ukazujú smer.

Strategické plánovanie EÚ je ovplyvnené dvoma významnými strategickými dokumentmi. Prvým je *Lisabonská stratégia*, ktorej hlavným cieľom bolo *„urobiť z EÚ do roku 2010 najkonkurencieschopnejšiu a najdynamickejšiu poznatkovo orientovanú ekonomiku sveta, schopnú trvalo udržateľného rozvoja s väčším množstvom pracovných miest a sociálnou kohéziou.“* (Lisabonská stratégia, d.n.)
Efektívnosť pri dosahovaní stanoveného cieľa spočíva v koordinácii štrukturálnych politík členských štátov, rozhodných politických krokoch, ktoré zlyhali. Prispela k tomu aj recesia v ekonomikách EÚ a presadzovanie protichodných priorít. (MF SR, 2010)

Európa 2020 je stratégiou, ktorá nadväzuje na Lisabonskú stratégiu, preberá jej agendu a jej hlavnou úlohou je zabezpečiť hospodársky rast (inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast) a zvýšiť mieru zamestnanosti, produktivity a sociálnej súdržnosti. Hlavné ciele stratégie Európa 2020 (zamestnanosť, výskum a vývoj, zmeny klímy a energia, vzdelanie, chudoba a sociálne vylúčenie) boli premietnuté do vnútroštátnych cieľov a ich úspešné naplnenie závisí od zapojenia všetkých zložiek spoločnosti.

Pre lepšie pochopenie významu stratégie pre ďalší rozvoj je potrebné vysvetliť si jednotlivé pojmy, proces tvorby a legislatívne ukotvenie.

1.1 Stratégia a strategické plánovanie

Systém strategického plánovania sa vyznačuje logicky vystavanou štruktúrou a ľahko pochopiteľnými princípmi, čo je predpokladom pre uplatnenie v akejkoľvek oblasti (súkromný sektor, nevýrobné služby, neziskový sektor). (Coplák, J., Dobrucká, L., 2007)

Borja (1997) považuje strategický plán územného subjektu za „konkurenčnú výhodu“ pri získavaní investícií nevyhnutných na realizáciu strategických projektov.

Plánovanie súkromných firiem a územných subjektov sa od seba odlišujú len čiastočne. Špecifické formy plánovania miest, obcí, regiónov a subregionálnych kooperačných štruktúr sa vykryštalizovali z rovnakých filozoficko-metodologických princípov ako stratégia podniku.
Špecifiká strategického plánovania v obciach sú úzko späté s lokalitou a jej prírodnými danosťami, históriou ako aj sociálno-demografickým vývojom obce. Obmedzenie viazanosti k danej lokalite sa stáva zároveň výhodou v zmysle neexistencie konkurencie (ako v podnikovej sfére) a uľahčuje tak vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými územnými subjektmi. Využíva prevažne vlastný interný potenciál a orientuje sa na silné stránky v snahe docieliť synergický efekt pri realizácii jednotlivých aktivít obce.

1.1.1 Definícia stratégie

Mrva (2007) definuje stratégiu ako jasne určenú predstavu o prepojení aktivít (vnútorných jednotiek), ich rozmiestnení, koordinácii a zastrešení disponibilnými zdrojmi v snahe naplniť vytýčený strategický cieľ. Drucker (1994) tvrdí, že stratégia je to, čo premieňa úmysly na výsledky.
Stratégia dáva odpovede na otázky „ako, kedy a koľko“ čím umožňuje kvantifikovať víziu a poslanie obce, usmerňuje jej aktivity a vytvára priestor na diskusiu zainteresovaných strán s cieľom dosiahnuť synergického efekt ich vzájomnej spolupráce.

Výberu vhodnej stratégie predchádza zistenie strategickej pozície regiónu, pričom vychádzame z analýzy externého a interného prostredia.
Na analýzu interného a externého prostredia sa často používa metóda - SWOT analýza, ktorej cieľom je identifikovať silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky v internom, a príležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats) v externom prostredí, následne preskúmať vzťahy medzi externými zmenami a internými schopnosťami. Na základe výsledkov vzťahovej matice môžeme určiť strategickú pozíciu regiónu a navrhnúť stratégiu „šitú na mieru“.

Terminológia vychádza z podnikového manažmentu, avšak je aplikovateľná aj v oblasti regionálneho plánovania, resp. tvorby stratégie rozvoja územného celku. Mrva (2007) uvádza niekoľko situácií, ktoré môžu nastať pri určovaní strategickej pozície obce :

- *Agresívna pozícia /agresívna stratégia* – prevládajú interné silné stránky (napr. angažované obyvateľstvo a schopný komunálny manažment) a externé príležitosti (napr. vhodná infraštruktúra, potenciálni investori). Región má ideálne predpoklady na priťahovanie investorov a turistov.

- *Konkurenčná pozícia / diverzifikačná stratégia* – prevládajú silné stránky regiónu a súčasne je ohrozovaný nepriaznivou politickou situáciou a meniacimi zákonmi. Podstatou stratégie je využitie silných stránok na elimináciu hrozieb.

- *Konzervatívna pozícia / stratégia zvratu* – zámerom je eliminovať prevládajúce slabé stránky (problémy s ľudskými zdrojmi, problematická komunikácia) intenzívnym využitím príležitostí externého prostredia.

- *Defenzívna pozícia / defenzívna stratégia* – v prípade regiónu (obce) ide o „prežitie“, t.j. o stratégiu s cieľom eliminovať hrozby a odstraňovať interné slabé stránky.

Jednotlivé pozície a k nim prislúchajúce stratégie sú zobrazené na Ob. 1

Obrázok 1 Určenie strategickej pozície regiónu

Zdroj: Mrva, 2007, s. 115

1.1.2 Proces tvorby stratégie

Tvorba stratégie pozostáva z niekoľkých fáz, pričom analýza externého a interného prostredia je odrazovým mostíkom preformuláciu vízie, poslania a strategických cieľov, a v konečnom dôsledku samotnej stratégie. Nasleduje fáza implementácie stratégie a fáza strategickej kontroly, ktorá poskytuje spätnú väzbu nevyhnutnú pre prípadnú modifikáciu stratégie v priebehu jej realizácie. (Obr. 2)

Obrázok 2 Proces tvorby stratégie

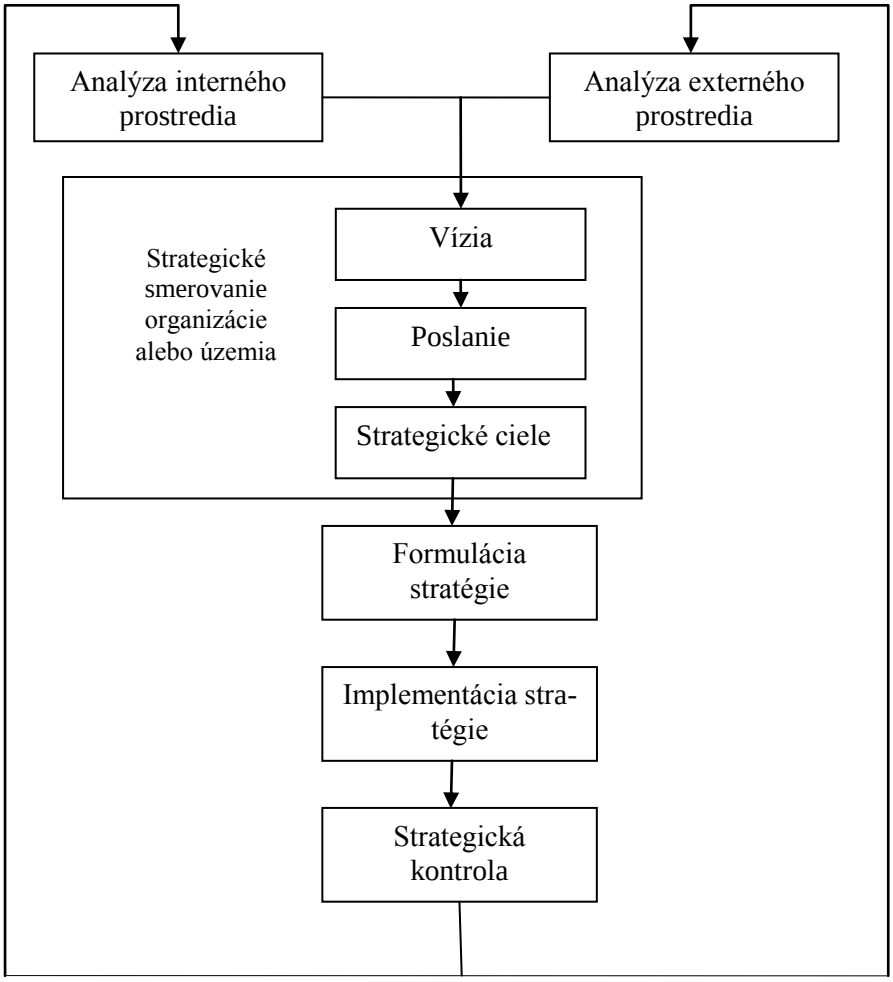

Zdroj: MRVA, 2007, s.112

Strategické smerovanie obce (Ob. 2) vo všeobecnosti vychádza z vízie, resp. z predstavy o postavení obce v budúcnosti. Podľa Dobruckej a Mrvu (2007, s. 53) *„vízia obcí smeruje predovšetkým k snahe zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce a regiónu tak, aby bol ideálnym miestom pre život obyvateľov a zároveň konkuroval ostatným regió-*

nom v získavaní investorov a priťahovaní turistov". Ide o jednoduchú myšlienku dlhodobého charakteru.

Poslanie nadväzuje na víziu a bližšie špecifikuje vzťahy voči stakeholderom[1]. Prvotné poslanie je zamerané na udržanie obyvateľov v obci a na zvyšovanie kvality ich života. Sekundárne poslanie sa orientuje na návštevníkov obce, ktoré však naberá na význame v prípade obcí zameraných na turizmus a cestovný ruch.

Strategické ciele Papula (2004) nazýva záväzkom voči sebe aj okoliu. Ako sám autor tvrdí, prijatím cieľa sa zaväzujeme k jeho naplneniu po kvantitatívnej, kvalitatívnej a rovnako i časovejstránke. Z uvedeného vyplýva, že cieľ musí byť reálny, realizovateľný a merateľný, a práve pri jeho definovaní dochádza k častým chybám, ktoré pôsobia demotivujúco pre zúčastnené subjekty.

Strategické ciele predstavujú kroky k naplneniu vízie rozvoja regiónu či obce. Z časového hľadiska môžeme hovoriť o dlhodobých a strednodobých cieľoch, ktoré korešpondujú s rozvojovými prioritami územia. Existujú však aj tzv. operačné ciele (krátkodobé cca 1-3 roky) napomáhajúce realizácii dlhodobých cieľov.
Región môže napredovať len za predpokladu, že má jasne sformulovanú strategickú víziu a strategické ciele orientované na posilnenie silných stránok a príležitostí regiónu, ktoré vznikli za spolupráce stakeholderov a multiprofesného tímu. Len v tomto prípade môže dôjsť k medzifunkčnej a medziprofesnej integrácii, a tým k vytvoreniu jedinečného priestoru pre vznik strategických partnerstiev. (Dobrucká – Smolková, 2005)

Budovanie strategických partnerstiev je jedným z funkčných nástrojov regionálneho rozvoja a rôznorodosť subjektov verejnej a súkromnej sféry spolupracujúcich na dosahovaní strategických cieľov umožňuje efektívnejšie a účelnejšie čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Najrozšírenejšou formou spojenectva je vytváranie mikroregiónov, pričom je nevyhnutné brať v úvahu geografické, demografické charakteristiky ako aj správanie obyvateľov a prirodzenú spádovitosť obcí. Výsledkom dobre fungujúceho partnerstva je synergický efekt. (Dobrucká – Mrva, 2007)

[1]**Stakeholder** je subjekt, ktorého aktivity ovplyvňujú chod obce a ktorý má rovnako prospech z úspešného fungovania obce.

1.1.3 Legislatíva a plánovanie v obci

Politické a spoločenské zmeny po roku 1990 boli sprevádzané zánikom významných podnikov v regiónoch, čo spôsobilo nárast sociálnych a ekonomických disparít. Bol to začiatok procesu regionálnej diferenciácie pretrvávajúci dodnes, ktorý si vyžaduje neustálu reguláciu, monitorovanie a znižovanie negatívnych dopadov na obyvateľov a kvalitu ich života. Riadenie regionálnych disparít je zakotvené v politike každého štátu.

Legislatívne zakotvenie plánovania v obciach je možno vidieť v pôvodnom znení *Zákona o obecnom zriadení* z roku 1990 a v jeho neskorších novelách, z ktorého vyplýva povinnosť „obce spracovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce“ (§ 4).
Od roku 1990 bolo vládou prijatých niekoľko významných zákonov, uznesení a programových dokumentov týkajúcich sa rozvojovej problematiky Slovenska.

- *Zásady regionálnej hospodárskej politiky* – prijaté uznesením vlády SR č. 390/1991, kde sa „zdôrazňuje vplyv makroekonomických rozhodnutí na regionálnu úroveň“ (Coplák, J.; Dobrucká, L., 2007, s. 8)

- *Koncepcia štátnej regionálnej politiky* – schválená vládou v roku 1997. Definovala ciele regionálnej politiky a spôsoby ich zabezpečenia, vymedzila problémové regióny.

- *Zásady regionálnej politiky SR* z roku 2000 (uznesenie vlády SR č. 725/2000). Dokument obsahoval „definíciu cieľov, nástrojov, podporovaných regiónov a pôsobnosť inštitúcií v regionálnej politike“ (Výrostová, E., 2010, st. 246) a neskôr bol nahradený *Zákonom o podpore regionálneho rozvoja č. 503/2001 Z. z*. Prijatie tohto zákona umožnilo aplikovať princípy regionálnej politiky EÚ, resp. kohéznej politiky v plnom rozsahu.

- Od 1.1.2009 je v platnosti *Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z.*, ktorý je v súčasnosti kľúčovou právnou normou v oblasti sídelného rozvoja.

Výrostová (2010) uvádza niekoľko významných strategických dokumentov na usmerňovanie regionálneho rozvoja v chronologickom poradí.

Na centrálnej úrovni:

- *1999 – Integrovaný plán regionálneho a sociálneho rozvoja SR*, ktorý bol základnou podmienkou pre získanie predvstupovej pomoci EU.

- *2001 – Národný plán regionálneho rozvoja* SR, ako strednodobý programový dokument uskutočňovania regionálnej politiky SR.

- *2003 – Národný rozvojový plán* pre skrátené programové obdobie 2000-2006. Obsahoval analýzu makroprostredia, hospodársku a sociálnu situáciu Slovenska a jednotlivých regiónov, bariéry rozvoja, rozvojové priority, ciele a spôsob implementácie.

- *2007 – Národný strategický referenčný rámec SR 2007-2013* predstavuje dokument, ktorý stanovuje národné priority v oblasti regionálneho rozvoja a ich spolufinancovanie zo štrukturálnych fondov EU a Kohézneho fondu.

- *2010 – Národná stratégia regionálneho rozvoja SR* je prvý strategický dokument, ktorý rieši regionálny rozvoj komplexne a rešpektuje princípy trvalo udržateľného rozvoja. (§ 6 zákona č. 539/2008).

Na nižších úrovniach:

- *1991 – Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja okresov* (vznikli pod vplyvom prijatých Zásad regionálnej hospodárskej politiky)

- *2000 – Regionálne programy rozvoja a Koncepcie rozvoja krajov*

- *2001 – Regionálne operačné programy* (obsahovali návrhy regionálnych rozvojových stratégií)

- *1.1.2002 –Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja* (presun kompetencií vypracúvať PHSR na územnú samosprávu) – PHSR VÚC, PHSR obcí, PHSR mikroregiónov.

- *Od 1.1.2009 – Programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce* (Zákon 539/2008 Z.z.)

Systém plánovania regionálneho rozvoja je založený na princípe strategického sociálno-ekonomického plánovania a zahŕňa všetky hierarchické stupne programových dokumentov.

Tabuľka 1 Základné dokumenty regionálneho (sociálno-ekonomického) a územného rozvoja

Priestorová úroveň	Regionálne plánovanie (základné dokumenty podpory regionálneho rozvoja)	Územné plánovanie (dokumentácia)
celoštátna úroveň	Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
regionálna úroveň	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja VÚC	Územný plán regiónu
miestna úroveň	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce	Územný plán obce

Zdroj: VÝROSTOVÁ, 2010, s.260

V našej práci sa zaoberáme stratégiou sociálno-ekonomického rozvoja obcí. Z tohto dôvodu sa budeme venovať prevažne Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorý plynulo nadväzuje na dokumenty vyšších priestorových úrovní.

1.1.4 Duálny systém plánovania

Prechodom niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a VÚC (Zákon č. 416/2001 Z.z). a prijatím Zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja vzniká potreba **duálneho systému plánovania**, t.j. k územnému plánu obce pribudol program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ako ďalší plánovací nástroj.

Rozvoj územia v podmienkach SR je realizovaný pomocou dvoch relatívne nezávislých systémov plánovania. (viď Tabuľka 1). Výrostová (2010) uvádza a následne definuje:

- *Plánovanie podpory regionálneho rozvoja (regionálne plánovanie)* – zamerané na ekonomický (hospodársky) a sociálny rozvoj,
- *Územné plánovanie* – zamerané na priestorové usporiadanie, funkčné využívanie územia a starostlivosť o životné prostredie.

Medzi jednotlivými systémami plánovania (resp. regionálnym a územným plánovaním) vznikajú vzájomné vzťahy a väzby, ktoré sú ovplyvnené ich rozdielnym záberom, výstupmi a prístupom k riešeniu problémov, keďže sa na rozvoj obce „pozerajú inými očami“.

Tabuľka 2 Rozdiely medzi územným a strategickým plánovaním

Územné plánovanie	**Sociálno-ekonomické plánovanie (strategické plánovanie)**
Pokrýva celé riešené územie	Len kľúčové otázky rozvoja
Regulácia stanovenie prípustných limitov rozvoja	Stimulácia vnútorných potenciálov
Hmotné zložky územia = fyzický priestor	Socio-ekonomické aspekty rozvoja = činnosti
Stanovuje definitívne riešenie územia už v plánovanom dokumente	Vychádza z vízie implementovanej prostredníctvom čiastkových projektov
Upravené zákonom č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Procesnosť, obsah, ostatné náležitosti striktne určené)	Legislatívne stručne vymedzený – variabilita a individualizácia postupu. (PHSR obce = morálny záväzok voči občanom)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa COPLÁK, 2007

Územné plánovanie upravuje stavebný zákon (Zákon č. 50/1976 Zb.) a podľa neho územné plánovanie *„sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.“* (§1)

Strategické plánovanie na Slovensku začalo zohrávať kľúčovú úlohu pri vstupe do Európskej únie. Prijatie zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja urýchlila *„potreba plánovacieho rámca pre využitie predvstupovej pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ“* (Coplák, J., 2007, s. 9) V súčasnosti plánovanie podpory regionálneho rozvoja SR upravuje zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, podľa ktorého je hlavným cieľom *odstraňovať alebo zmierňovať rozdiely v úrovni hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov, rozvoj inovácií, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.* (§3)

Aj napriek viditeľným rozdielom vo vnímaní problematiky rozvoja z pohľadu jednotlivých systémov plánovania (viď Tabuľka 2) existuje priestor pre „obojstranné previazanie a vzájomné dopĺňanie“. Komplementárny vzťah medzi plánovacími sústavami (územným plánom a PHRSR) je znázornený na Obrázku 3. Ďalšie plány a dokumenty predstavujú vstupy alebo výstupy duálneho systému plánovania.

Obrázok 3: Postavenie strategického rozvojového plánu vo vzťahu k ďalším plánovacím dokumentom na miestnej úrovni

Zdroj: vlastné spracovanie podľa COPLÁK, 2006

Strategický rozvojový plán obce zastáva najvyššiu hierarchickú úroveň – je plánovacím dokumentom dlhodobého časového horizontu. Nižšiu úroveň hierarchie tvoria územný plán a PHRSR s frekvenciou modifikácie 4-6 rokov, v prípade územného plánu pravidelnými doplnkami k územno-plánovacej dokumentácii.

Podľa nášho názoru je PHRSR obce ideálnym nástrojom pre rozvoj obce, prostredníctvom ktorého je možné smerovať jednotlivé aktivity k dosiahnutiu strategických cieľov a z tohto dôvodu sa mu budeme bližšie venovať v podkapitole 1.3.

Dôležité je vysvetliť si pojem rozvoj, v čom spočíva a aké sú jeho faktory. Týmto otázkam sa budeme venovať v nasledujúcej podkapitole.

1.2 Rozvoj regiónu

Pojem „rozvoj“ je ťažko definovateľný, avšak často pridávané prívlastky špecifikujú pohľad naň. Napr. regionálny rozvoj, ekonomický rozvoj, sociálny rozvoj (sociálno-ekonomický rozvoj), rozvoj územia, endogénny rozvoj, a i.

1.2.1 Regionálny rozvoj a jeho faktory

Liptáková (2008) charakterizuje **regionálny rozvoj** ako proces zameraný na vytvorenie životaschopného a produktívneho regiónu budovaním jeho konkurencieschopnosti za pomoci miestneho potenciálu a priestorových osobitostí.

Pojem „regionálny rozvoj" je vymedzený aj v legislatíve SR ako *„súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne, a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi"*. (Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, §2)
Z uvedenej definície vyplýva, že regionálny rozvoj má prispievať k znižovaniu ekonomických a sociálnych rozdielov (disparít), zvyšovať konkurencieschopnosť regiónu a viesť tak k ekonomickému, sociálnemu a územnému rozvoju.

Ekonomický (hospodársky) rozvoj je podľa Lisého (1999) úzko spätý s výkonnosťou ekonomiky, úrovňou HDP a od ekonomického rastu s cieľom zvýšiť kvalitu života obyvateľov.
Cieľom sociálneho rozvoja je zvyšovanie životných a pracovných podmienok obyvateľov zameraných na odstraňovanie chudoby, zvyšovanie produktívnej zamestnanosti, znižovanie nezamestnanosti, podporu sociálnej integrácie a boj proti sociálnej exklúzii. (OSN, 1995).
Územný rozvoj je legislatívou (Zákon č. 50/1976 Zb. stavebný zákon) definovaný ako rozvoj, ktorý *„trvalo udržateľným spôsobom uspokojuje základné životné potreby ľudí v krajine, pričom neznižuje jej diverzitu, zabezpečuje optimálne priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, environmentálnu bezpečnosť a vhodnosť stavieb zariadení, tvorbu a zachovanie územného systému ekologickej stability, šetrné využívanie prírodných zdrojov, ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva."*

Faktory rozvoja

Za faktory rozvoja považujeme predpoklady a zdroje, ktoré môžu vyvolávať očakávaný jav, resp. rozvoj, v opačnom prípade sa stávajú bariérou ďalšieho rozvoja. Zdroje sa menia na faktory, ak sú činné. (Liptáková, 2008)

Každý región (územie, lokalita) disponuje určitými prírodnými, materiálnymi a ľudskými zdrojmi. Dôležitá je geografická poloha, technická infraštruktúra, ekonomické činnosti v regióne, finančné zdroje, kultúra, sociálny kapitál, a i. Vo všeobecnosti môže faktory rozvoja rozdeliť na:

1. Endogénne faktory tvoria potenciál regiónu. Spomenieme napríklad prírodný, ľudský a sociálny potenciál, ekonomicko-technický potenciál, urbanistický potenciál, finančné zdroje, kapitál, poznatky, technológie a pod. V súčasnosti sa kladie dôraz najmä na regionálnu konkurencieschopnosť, inovačné stratégie, klastre a mäkké faktory rozvoja (inštitucionálna kapacita - aktivity územnej samosprávy, podnikateľská kultúra, sociálny kapitál, atď.) Významnú úlohu tiež zohráva tzv. sídelná a regionálna identita, resp. identifikovanie sa so sídlom / regiónom, a participácia občanov na rozvojových programoch obce. (Skokan, 2009, Strussová, 2007)

2. Exogénne faktory sa formujú mimo regiónu a územie sa im musí prispôsobiť. Do tejto skupiny zaraďujeme celkovú stratégiu a politiku hospodárskeho a sociálneho rozvoja, legislatívu, politický systém, infraštruktúru nadregionálneho významu a pod. (Liptáková, 2008)

Identifikácia faktorov regionálneho rozvoja je základom pre výber vhodnej stratégie rozvoja. V prípade, že vychádzame z endogénnych (vnútorných faktorov) hovoríme o endogénnej stratégii, t.j. rozvoj zdola, v prípade exogénnych (vonkajších faktorov) ide o stratégiu orientovanú na mobilitu výrobných faktorov a tovarov, ktorá sa využíva ak je potenciál regiónu nedostačujúci. (Maier – Tödtling, 1998)

1.2.2 LED a jeho faktory

LED[2] vychádza z endogénneho rozvoja a využíva miestny potenciál ľudských, inštitucionálnych a materiálnych zdrojov.

Na území Slovenska významnú úlohu zastáva lokálna vláda, ktorá je považovaná za hlavného iniciátora rozvojových procesov územia pri využití jeho vnútorných zdrojov. Lokálne podniky sa považujú za katalyzátor ekonomického rozvoja, avšak úspešná rea-

[2] LED (lokálny ekonomický rozvoj) z ang. local economic development,

lizácia LED je ovplyvnená aj programovacím prístupom (kvalitný strategický plán, PHRSR) a participáciou širokej skupiny lokálnych aktérov do všetkých jeho fáz. (Šebová, M., 2009)

Hlavným dôvodom zvýšeného záujmu o LED je neschopnosť centrálnej vlády efektívne riešiť sociálno-ekonomické problémy (nezamestnanosť, sociálna exklúzia, chudoba) na regionálnej a lokálnej úrovni.

Krátka história vývoja LED v hospodársky vyspelých krajinách nám ukazuje (80-roky 20. stor.), že stratégie lokálnych vlád sa nie vždy zameriavali len na vnútorný potenciál, ale sledovali rôzne ciele, používali odlišné nástroje podnikateľskej podpory. Šebová (2009) uvádza tieto vývojové obdobia:

- Prvé obdobie (pred rokom 1980) sa spája s výstavbou technickej infraštruktúry. Hlavným cieľom bolo pritiahnuť priame zahraničné investície a investície z iných regiónov a typickými nástrojmi boli granty, daňové úľavy, pôžičky.

- Druhé obdobie (1980 – polovica 1990) – cielené získavanie vonkajších investícií a podpora rozvoja miestnych podnikov. Nástrojmi sa stali priame dotácie podnikom, technická pomoc. Vznikajú podnikateľské inkubátory a dôraz sa presúva na nástroje tzv. mäkkej infraštruktúry (napr. poradenstvo, vzdelávanie).

- Tretie obdobie LED (od 1990 – súčasnosť) sa orientuje na vytváranie priaznivého lokálneho podnikateľského prostredia. Investuje sa prevažne do projektov „mäkkej infraštruktúry“, vytvárajú sa verejno-súkromné partnerstvá. Hlavným cieľom sa stáva *„vytvorenie podmienok pre zdravý, bezpečný a atraktívny život v lokalite, čo predstavuje jej komparatívnu výhodu voči potenciálnym investorom“*. (Šebová, 2009, s. 59) Nástrojmi rozvoja sa stali napr. networking, spolupráca, komplexné stratégie na podporu lokálneho podnikateľského prostredia, vznik klástrov a pod.

Faktory LED

Z vyššie uvedeného vyplýva, že faktory lokálneho rozvoja predstavujú vnútorný potenciál lokality. Sociálno-ekonomickými faktormi ovplyvňujúcimi LED sa zaoberala C. Wong, ktorá vymedzila 11 hlavných rozvojových faktorov.

Tabuľka 3: Typológia faktorov lokálneho ekonomického rozvoja

„Tradičné“ hmotné ekonomické rozvojové faktory	1. Lokalita 2. Fyzické faktory 3. Technická infraštruktúra 4. Ľudský faktor (demografická, vzdelanostná štruktúra) 5. Finančné zdroje a kapitál 6. Poznatky a technológie (veda, výskum) 7. Priemyselná štruktúra
„Mäkké“ nehmotné ekonomické rozvojové faktory	1. Kvalita života 2. Inštitucionálna kapacita 3. Podnikateľská kultúra 4. Identita a imidž komunity

Zdroj :ŠEBOVÁ, M., 2009, s. 60

V lokálnej konkurencieschopnosti sa viac prihliada na kvalitatívnu štruktúru a inovačný potenciál „tradičných“ hmotných faktorov. Nehmotné faktory vplývajú na dynamiku rastu lokálnej ekonomiky. Názory autorov na dôležitosť hmotných a nehmotných faktorov sa odlišujú. Šebová (2009)zastáva názor, že pre lokalizačné rozhodnutia podnikov sú stále rozhodujúce tvrdé lokalizačné faktory, pretože priamo ovplyvňujú návratnosť investícií. Po ich zabezpečení vystupujú do popredia mäkké lokalizačné faktory.

Kvantifikovať jednotlivé LED faktory je problematické, a preto sa často vychádza z kvalitatívnych prieskumov. Tie však môžu byť „poznačené“ preferenciami respondentov.

V konečnom dôsledku je LED považovaný za komplexný výsledok spolupôsobenia viacerých prvkov. (Šebová, 2009)

1.2.2.1 LED na Slovensku

LED na Slovensku je uskutočňovaný v rámci možností a kompetencií miestnej samosprávy, ktoré vyplývajú zo Zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a jeho noviel.

Podľa tohto zákona *„Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky..Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej občanov.“* (§1)

Obec (samosprávna územná jednotka) plní nasledovné funkcie:

- *Sociálna funkcia,* v rámci ktorej sa stará o bezpečnosť občanov a ich majetku, zabezpečuje sociálnu starostlivosť a sociálne služby v obci, a i.
- *Územno-technická funkcia* zahŕňa územno-technickú reguláciu využitia územia prostredníctvom územného plánu a kompetencií vyplývajúcich z decentralizácie verejnej správy.
- *Ekonomická funkcia* súvisí s možnosťou obce vykonávať podnikateľskú činnosť, predávať svoj majetok, zakladať organizácie na výkon svojich činností v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce.

LED je priamo ovplyvňovaný ekonomickou funkciou obce, nepriamo nástrojmi využívanými pri zabezpečovaní ostatných funkcií. Žárska (2007) definuje predpoklady potrebné na ich realizáciu nasledovne:

1. *Legislatívne predpoklady* – zákony a právne normy, ktoré určujú kompetencie a nástroje samosprávy na realizáciu LED.
2. *Organizačné predpoklady* zahŕňajú štruktúru orgánov samosprávy a inštitúcie, ktoré vznikli ako iniciatíva samosprávy.
3. *Ekonomické predpoklady* súvisia so štruktúrou majetku, rozpočtom obce, hospodárskou situáciou lokality.
4. *Personálne predpoklady* majú výrazný vplyv na realizáciu stratégií LED. Predstavujú osobnostné danosti a manažérske schopnosti predstaviteľov samosprávy.

5. *Informačné predpoklady* tvoria informačné databázy o obci a jej činnosti ako „odrazový mostík“ pre tvorbu rozvojových stratégií a následne hodnotenie efektívnosti realizovanej stratégie na rozvoj obce.

Obce Slovenska, vychádzajúc z vyššie uvedených predpokladov, majú obmedzené nástroje na rozvoj lokálnej ekonomiky. Vo všeobecnosti hovoríme o :

- *administratívnych nástrojoch*, ktoré sú tvorené legislatívou (všeobecne záväzné nariadenia, stanoviská) a programovými (plánovacími) nástrojmi (t.j. územný plán, program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja)
- *finančných a ekonomických nástrojoch* (t.j. miestne dane, finančné príspevky, majetok obce – jeho prenájom a predaj)
- *infraštruktúrnych nástrojoch,* ktoré zahŕňajú výstavbu miestnej technickej a občianskej infraštruktúry.
- *informačných nástrojoch*, ktoré zabezpečujú komunikáciu samosprávnych orgánov s občanmi a marketingovú propagáciu obce.

Ako už bolo viackrát spomenuté, obecná samospráva je hlavným nositeľom aktivít lokálneho ekonomického rozvoja. Plní funkcie vyplývajúce zo Zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení využívaním nástrojov rozvoja lokálnej politiky avšak len v rozmedzí limitujúcich predpokladov samosprávy.

Pre trvalo udržateľný rozvoj je potrebné využiť všetky dostupné zdroje, ktorými samospráva disponuje. Často však zabúda na ľudský potenciál a neprikladá mu takú váhu, akú si zaslúži. Preto je dôležité ozrejmiť si význam jednotlivých pojmov ľudský a sociálny kapitál a apelovať na ich význam pre sociálny ale aj ekonomický rozvoj.

1.2.3 Ľudský a sociálny kapitál

Ľudský kapitál je definovaný rôzne a aj vzájomné prepojenie s ekonomickým rozvojom nie je určené konkrétnymi ukazovateľmi, avšak podľa názorov viacerých autorov súvisí s rozvojom regiónu. Uvádzame definíciu ľudského kapitálu podľa OECD (2001), ktorá podľa nášho názoru najlepšie charakterizuje jeho podstatu. Za ľudský kapitál považuje zručnosti, kompetencie jednotlivcov, ktorí napomáhajú vytvárať osobnú, sociál-

nu a ekonomickú prosperitu. Rozvíja sa v rodine, prostredníctvom vzdelávania, účasťou na každodennom a občianskom živote, oficiálnym tréningom a neformálnym vzdelávaním ako aj účasťou v rôznych profesionálnych záujmových skupinách.

Becker (1994) upriamuje pozornosť na dôležitosť ľudského kapitálu. Tvrdí, že celý rast príjmov v krajine/regióne nie je možné vysvetliť len rastom fyzického kapitálu, pretože jeho čistá agregácia nezabezpečuje rast a konkurencieschopnosť ekonomiky. Trvalejší rast možno dosiahnuť investovaním do pracovnej sily, na čo netreba zabúdať aj počas ekonomickej recesie.

Spojitosť medzi ľudským kapitálom a konkurencieschopnosťou vidí Urbančíková (2007) v kreativite a vzdelávaní ako podmienky pre vznik a šírenie inovácií. Základom kreativity je prepojenie konkrétneho ľudského kapitálu s konkrétnym prostredím. Pohľad regiónu na vlastné ľudské zdroje pomáha stanoviť a pochopiť rozsah možností, ktoré majú organizácie v regióne.(Brown a Duguid, 1991)

Sociálny kapitál je definovaný rôzne, v závislosti od akademického zamerania autora. Bourdieu (1980) ho definuje ako súbor zdrojov, reálnych alebo virtuálnych vzťahových sietí, ktoré sú inštitucionalizované na rôznej úrovni (vzájomné vzťahy, kontakty, spojenia).

Ďalším autorom, ktorý priniesol ucelenejší pohľad na sociálny kapitál je Westlund (2006), ktorý pod týmto pojmom chápe sociálne, neformálne siete vytvárané, udržiavané, používané aktérmi na zdieľanie noriem, hodnôt, preferencií. V tomto prípade môžeme hovoriť o určitom type infraštruktúry zloženej z uzlov a prepojení. Uzly sú tvorené aktérmi (jednotlivec alebo organizácia), ktorí medzi sebou vytvárajú spojenia riadené normami, preferenciami a pod. Sila sociálneho kapitálu závisí od kvality a kvantity prepojení. Nemenej dôležitý je aj samotný obsah šírenej informácie, ktorý rovnako môže mať pozitívny ale aj negatívny dopad na spoločnosť.

V súčasnosti si začínajú regióny uvedomovať dôležitosť rozvoja ľudských zdrojov ako aj spôsoby organizovania, rozvíjania a udržiavania ľudského a sociálneho kapitálu. Plá-

novanie regionálneho rozvoja v sebe zahŕňa územné, ekonomické a sociálne plánovanie tak, aby zohľadňovalo špecifiká daného regiónu.

V našej práci sa zaoberáme rozvojom obce, ktorý je síce na nižšom hierarchickom stupni, avšak lokálny rozvoj funguje na rovnakom princípe. Základným strategickým rozvojovým dokumentom je Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorého tvorbu, štruktúru a význam je bližšie špecifikovaný v nasledujúcej podkapitole.

1.3 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Všestranný rozvoj územia obce je podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v kompetencii obce (mesta). Podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja (č. 539/2008 Z. z.) obec:

- zabezpečuje udržateľný hospodársky, sociálny a územný rozvoj obce,
- koordinuje vypracovanie, realizáciu PHRSR obce a pravidelne monitoruje a vyhodnocuje jeho plnenie,
- spolupracuje s VÚC na ktorého území sa nachádza,
- vytvára podmienky pre vznik a rozvoj partnerstiev (intrakomunálne = vnútroobecné, interkomunálne = medziobecné) a územnej spolupráce (mikroregióny),
- podporuje podnikateľské aktivity nevyhnutné na rozvoj obce. (§12)

PHRSR obce je strednodobým rozvojovým dokumentom vypracovaným v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégií a PHRSR VÚC, na území ktorého sa obec nachádza. Korešponduje so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie obce (§8) a schvaľuje ho obecné zastupiteľstvo.
V praxi sa často vypracúva aj Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mikroregiónov z dôvodu nevyhnutného koordinovaného rozvoja územia, väčšej ekonomickej sily a možnosti získať väčší objem finančných prostriedkov pre rozvoj.

1.3.1 Tvorba, štruktúra a význam PHRSR obce

Tvorba PHRSR obce môže byť realizovaná viacerými spôsobmi:

- obec si program vypracúva samostatne, čo si však vyžaduje určité skúsenosti s plánovaním,

- uzavretím zmluvy s externou organizáciou, dodávateľom PHRSR,
- kombináciou predchádzajúcich prístupov k vypracovaniu dokumentu, založenej na princípe participácie a spolupráce s externou inštitúciou (napr. nezisková organizácia, univerzita, rozvojová agentúra a i.) prípadne odborníkmi, ktorí sa podieľajú na tvorbe PHRSR obce v jeho jednotlivých fázach. (Výrostová, 2010)

Pri tvorbe PHRSR obce vychádzame zo zákonnej požiadavky uplatňovania princípu partnerstva formou tzv. *participatívneho plánovania*, ktoré je založené na aktívnej účasti sociálno-ekonomických partnerov pri tvorbe dokumentu. Výrostová (2010) tiež uvádza niekoľko alternatív zapojenia verejnosti do prípravy dokumentu formou diskusii, verejných zhromaždení, osobných stretnutí. Informácie o potrebách a názoroch občanov, stave podnikateľského prostredia a i. sú odrazovým mostíkom pre tvorbu a smerovanie strategického plánu akým je PHRSR obce. Rovnako dôležité je tiež sprístupnenie informácií občanom (napr. úradná tabuľa, obecné noviny, médiá, internet a pod.).

Zapojenie širokej verejnosti nám umožní vytvoriť komplexnejší obraz o problémoch obce a uľahčí tak vytvorenie programu rozvoja v súlade s požiadavkami občanov a jeho následnú implementáciu. Participatívne plánovanie má nesporne množstvo výhod v podobe pocitu spolupatričnosti, uľahčuje komunikáciu medzi verejným, súkromným a neziskovým sektorom a je finančne menej náročné. Na druhej strane však netreba opomínať náročnejšiu koordináciu, vzájomnú spoluprácu a časovú náročnosť.
Po schválení programu zastupiteľstvom nasleduje implementácia jednotlivých aktivít (schválených projektov). Závažným problémom, ktorým môže byť finančné zabezpečenie realizácie PHRSR obce, je možné predísť jeho zosúladením s programovým rozpočtom.

PHRSR obce stanovuje priority a rozpočet predstavuje nástroj, ktorým by sa mali napĺňať. (Knežová, 2009a). Programový rozpočet vytvára predpoklady pre komplexný rozvoj územia, pričom jeho ciele nie sú v rozpore s cieľmi PHRSR obce. (Knežová, 2009b).
Plnenie PHRSR obce by malo byť monitorované a každoročne vyhodnocované územnou samosprávou. Spätná väzba predstavuje základ pre hodnotenie efektívnosti zreali-

zovaných aktivít vo vzťahu k vízii a cieľom, a poskytuje podklady pre priebežnú aktualizáciu dokumentu.

Zákon č. 539/2008 Zb o podpore regionálneho rozvoja definuje **2základné časti PHRSR obce**: analyticko-strategickú časť a programovú časť (§ 8) pričom odpovedá na 3 základné otázky, ktoré rieši každý strategický plán.

1. *Kde sme teraz (súčasnosť)?* Ide o vytvorenie predstavy o skutočnom stave, v tomto prípade obce, pomocou analýzy hospodárskej, sociálnej a environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry, vybavenosti a obsluhy územia obce, a opisu geografickej a kultúrno-historickej charakteristiky obce. Následne vypracovaním SWOT analýzy (analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození) sa určí rozvojový potenciál, limity rozvoja územia obce a definujú sa podmienky udržateľného rozvoja obce. (Výrostová, 2010)

2. *Kde sa chceme dostať (budúcnosť)?* Budúca predstava o obci, strategické ciele rozvoja a priority, ktoré sú uvedené vo vízii obce.
   Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. sú obe otázky súčasťou analyticko-strategickej časti PHRSR obce, ktorá tiež obsahuje analýzu väzieb strategických dokumentov regionálneho rozvoja a analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

3. *Ako sa tam dostaneme?* Odpoveď na tretiu otázku poskytuje druhá časť PHRSR obce (programová časť), ktorá obsahuje zoznam všetkých opatrení a aktivít zabezpečujúcich realizáciu PHRSR, časový harmonogram realizácie, finančné, inštitucionálne a organizačné zabezpečenie PHRSR. Ustanovuje merateľné ukazovatele nevyhnutné pre monitorovanie a hodnotenie plnenia PHSR a poskytuje priestor pre určenie spôsobu aktualizácie dokumentu. (Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, §8)

Vypracovanie dokumentov podpory regionálneho rozvoja má veľký význam pre rozvoj obcí, VÚC a v konečnom dôsledku aj celého Slovenska. **Význam (prínos) PHRSR obce** môžeme zhrnúť do niekoľkých oblastí (Coplák,2004; Výrostová, 2007):

- Je nástrojom na riadenie rozvoja a iniciovanie zmien, konkrétne pomenúva problémy rozvoja a zároveň definuje spôsob naplnenia stanovených cieľov,
- Indikuje inštitucionálne, organizačné a finančné zabezpečenie,
- Usmerňuje a koordinuje priebeh konkrétnych projektov rozvoja,
- PHSR je komplexným dokumentom, ktorý zahŕňa plánovacie dokumenty (napr. program rozvoja bývania, program odpadového hospodárstva) a zároveň je v súlade s územným plánom a rozpočtom.
- Schválenie PHRSR je jednou z podmienok na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ,
- Uplatňuje princíp programovania (základný princíp regionálnej politiky) a princíp participácie pri tvorbe PHRSR (záujem občanov o rozvoj územia, pocit spolupatričnosti, základ pre spoločnú komunikáciu),
- Je nástrojom marketingovej komunikácie (napr. s potenciálnymi investormi).

PHRSR obce predstavuje možnosť koordinácie rozvoja na jednej z priestorových úrovní (PHRSR obce, PHRSR mikroregiónu, PHRSR VÚC, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR).

1.3.2 Celkový profil obce

Pre vytvorenie rozvojového plánu obce je nevyhnutné zohľadniť všetky oblasti, ktoré môžu obsahovať rozvojový potenciál. Celkový profil obce získame analýzou územných aj sociálno-ekonomických javov. Každá ľudská činnosť má však priamy alebo nepriamy vplyv na životné prostredie. Aj z tohto dôvodu pri tvorbe PHRSR obce vychádzame z 3 základných analytických častí: sociálno-ekonomickej, územno-technickej a prírodno-enviromentálnej.

Sociálno-ekonomická charakteristika súvisí s dôležitou časťou rozvojového potenciálu tvorenú obyvateľstvom.Obsahom je demografická štruktúra, sociálne pomery, sídelná štruktúra, občianska vybavenosť a služby. Ekonomická analýza skúma trh práce v obci a okolí, odvetvovú štruktúru a ekonomický významné subjekty.

Územno- technická charakteristika poskytuje informácie o doprave, technickej infraštruktúre a urbanizme, ktoré významným spôsobom ovplyvňuje možnosti rozvoja obce. Býva súčasťou územného plánu obce, na ktorý sa PHRSR obce zvyčajne odkazuje.

Prírodno-enviromentálna charakteristika tvorí podklad pre spracovanie územných plánov. Pre tvorbu strategického plánu obce nie sú nevyhnutné tak podrobné informácie. Determinovanie trvalo udržateľného rozvoja zahŕňa aj ekologický aspekt prihliadajúc na budúce generácie, možnosť uspokojovania ich základných životných potrieb a pritom zachovanie rozmanitosti prírody a prirodzených funkcií ekosystémov. (Zákon č. 17/1992 Zb). Vstupom do EÚ sme sa tiež zaviazali chrániť územia patriace do tzv. chránených území NATURA 2000.

V našej práci je zastúpená každá z nich. Pozornosť sme však zamerali prevažne na socio-ekonomickú analýzu územia, keďže sa zaoberáme problematikou sociálno-ekonomického rozvoja obce Trenčianska Teplá.

2 Cieľ práce, metodika a metódy práce

V našej práci sa zaoberáme stratégiou sociálno-ekonomického rozvoja obce Trenčianska Teplá a snažíme sa poukázať na potrebu plánovania „zdola nahor“ a vypracovanie kvalitného PHRSR obce, pretože ho vnímame ako nástroj na zlepšenie kvality života obyvateľov obce a celkový rozvoj samosprávy, ako aj blízkeho okolia. Vybraná obec je našim rodiskom a bydliskom už viac ako dve desaťročia, a je aj v našom záujme upriamiť pozornosť na potenciál, ktorý v sebe ukrýva.

2.1 Cieľ práce

Cieľom našej práce je vytvorenie rozvojovej stratégie obce Trenčianska Teplá zameranú na jej sociálno-ekonomický rozvoj.

Čiastkovými cieľmi, ktorými podporujeme dosiahnutie hlavného cieľa, sú:

1. Definovanie základných teoretických východísk našej rozvojovej stratégie.
2. Definovanie analytických východísk sledovaného územia.
3. Definovanie vízie obce Trenčianska Teplá ako záchytného bodu, od ktorého sa následne budú odvodzovať špecifické ciele, priority, opatrenia a aktivity rozvojovej stratégie.

2.2 Metodika práce

Objektom skúmania je riešené územie spolu so svojim rozvojovým potenciálom, ktorého analýzu uvádzame v tretej kapitole.

Pre lepšie pochopenie potreby tvorby stratégie bolo nevyhnutné usporiadať a rozšíriť svoje vedomosti v oblasti strategického plánovania, regionálneho rozvoja, legislatívy upravujúcej plánovanie v obci a štruktúry strategických dokumentov na lokálnej úrovni, prostredníctvom odbornej literatúry, keďže cieľ našej práce má mať podobu rozvojovej stratégie PHRSR obce.

Druhá etapa vypracovávania bola spojená so štúdiom strategických rozvojových dokumentov týkajúcich sa priamo obce Trenčianska Teplá. Nasledoval vlastný terénny prieskum a prieskum verejnej mienky dotazníkovou formou, ktoré poukázali na potreby občanov a „nedostatočnú“ kvalitu ich života v obci v jednotlivých oblastiach. Rovnako účasť na verejnom zasadnutí obecného zastupiteľstva, kde občania rovnako poukázali na slabé stránky obce tvorili informačnú základňu pre zostavenie SWOT analýzy. Neštandardizovaný rozhovor s prednostkou obecného úradu riešeného územia a členkou Monitorovacieho výboru MAS MT doplnili chýbajúce podklady pre spracovanie návrhu rozvojovej stratégie.

2.3 Metódy práce

Pri vypracovávaní našej práce využívame viacero metód. Potrebné informácie získavame metódou pozorovania a metódou neštandardizovaného rozhovoru s vybranými ľuďmi. Rovnako štatistickú metódu a metódu analýzy získaných informácií, údajov, na základe ktorých exaktne popisujeme a dedukciou vytvárame SWOT analýzu, ktorá je kľúčovým zhrnutím informácií pre naplnenie čiastkového cieľa a následne hlavného cieľa práce.

3 Socio-ekonomická stratégia obce Trenčianska Teplá

Tretia kapitola je analytickou časťou našej diplomovej práce. Pozostáva z troch podkapitol, ktoré predstavujú informačnú základňu pre určenie ďalšieho smerovania a rozvoja obce Trenčianska Teplá.

3.1 Analytické východiská

V podkapitole 3.1 je zhrnutá analýza charakteristík sledovaného územia v jednotlivých oblastiach.

3.1.1 Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Demografická charakteristika predstavuje hybnú silu ďalšieho rozvoja.
K 31.12.2010 žilo v obci Trenčianska Teplá 4046 obyvateľov. Vývoj počtu obyvateľov v priebehu posledných 14 rokov nám znázorňuje tabuľka 4 a rovnako ho môžeme sledovať prostredníctvom Grafu 1.

Tabuľka 4Veková štruktúra obyvateľov v obci Trenčianska Teplá (1996-2010)

rok	Obyvateľstvo												
	predproduktívne				produktívne				poproduktívne				spolu
	muži	ženy	spolu	%	muži	ženy	spolu	%	muži	ženy	spolu	%	
1996	369	322	691	18,79	1088	925	2013	54,75	349	624	973	26,46	3677
1997	362	316	678	18,51	1092	918	2010	54,89	355	619	974	26,6	3662
1998	346	299	645	17,63	1118	927	2045	55,89	345	624	969	26,48	3659
1999	333	271	604	16,53	1130	946	2076	56,8	333	642	975	26,68	3655
2000	338	274	612	16,57	1140	969	2109	57,09	338	635	973	26,34	3694
2001	367	285	652	17,17	1197	1023	2220	58,47	311	614	925	24,36	3797
2002	350	309	659	16,95	1313	1252	2565	65,96	256	409	665	17,1	3889
2003	351	320	671	17,21	1302	1221	2523	64,69	274	432	706	18,1	3900
2004	370	323	693	17,75	1265	1209	2474	63,37	302	435	737	18,88	3904
2005	368	330	698	17,86	1278	1194	2472	63,25	307	431	738	18,88	3908
2006	305	267	572	14,61	1301	1105	2406	61,47	317	619	936	23,91	3914
2007	304	273	577	14,67	1305	1104	2409	61,24	325	623	948	24,1	3934
2008	300	282	582	14,57	1335	1122	2457	61,5	332	624	956	23,93	3995
2009	292	282	574	14,37	1345	1122	2467	61,75	336	618	954	23,88	3995
2010	291	289	580	14,34	1361	1132	2493	61,62	340	633	973	24,05	4046

Zdroj : PHSR obce Trenčianska Teplá 2007-2013

Progresívny vývoj počtu obyvateľov (Graf 1) je neprehliadnuteľný, avšak ponúka sa otázka, ako riešiť otázku starnutia populácie. Je to však celoslovenský trend v demografii, ktorý je na miestnej úrovni veľmi ťažké ovplyvniť (Tabuľka 5). V priebehu dvoch rokov sa zvýšil priemerný vek v obci o

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v Trenčianskej Teplej v rokoch 1996-2010

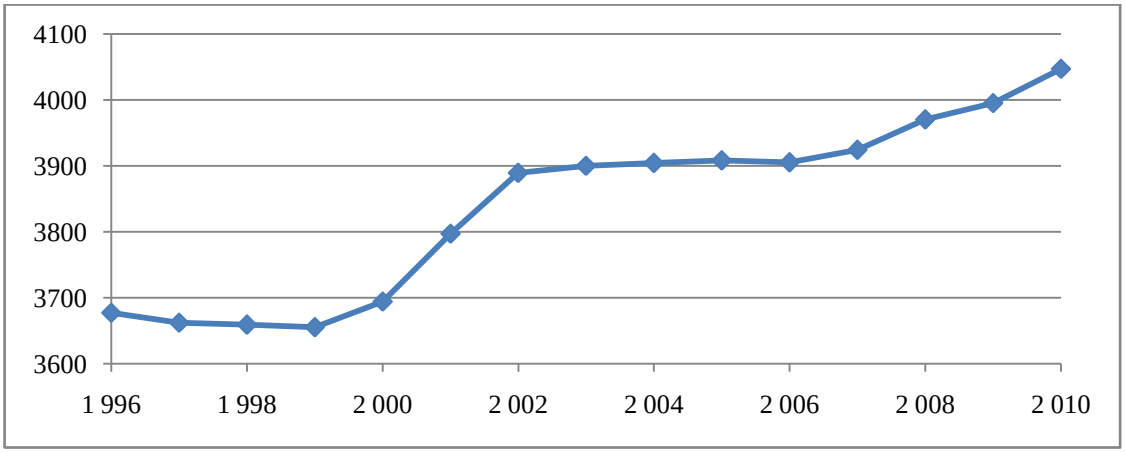

Zdroj: Obecný úrad Trenčianska Teplá, 2011

Tabuľka 5 Priemerný vek a index starnutia obyvateľov obce Trenčianska Teplá

	2008		2010	
Spolu	Tr. Teplá	SR	Tr. Teplá	SR
Priemerný vek	40,12	38,25	40,32	38,73
Index starnutia	164,26	133,6	167,76	141,68
Muži				
Priemerný vek	38,19	36,61	38,45	37,09
Index starnutia	110,67	85,44	116,84	91,66
Ženy				
Priemerný vek	41,99	39,81	42,12	40,28
Index starnutia	221,28	184,21	219,03	194,26

Zdroj: ŠÚ SR 2011

Prirodzený prírastok dosahuje dlhodobo negatívne hodnoty, kedy úmrtnosť prevyšuje natalitu. Výnimku tvoria roky 1994 a 2004 kedy bol počet narodených detí vyšší ako počet zomrelých obyvateľov. Migrácia obyvateľstva však zažíva pozitívny trend, keďže od roku 1998 počet prisťahovaných obyvateľov prevyšuje počet odsťahovaných. Vý-

razný vplyv na migráciu má aj bytová výstavba a ekonomická situácia podnikov v blízkom okolí.

Tabuľka 6 Prirodzený prírastok a migrácia obyvateľstva v obci Trenčianska Teplá 1994-2010

Rok	Narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok (úbytok)	Prisťahovaní	Odsťahovaní	Prírastok (úbytok)	Celkový prírastok (úbytok)
1994	42	38	4	59	85	-26	-22
1995	28	35	-7	28	58	-30	-37
1996	36	41	-5	30	61	-31	-36
1997	32	43	-11	33	37	-4	-15
1998	25	44	-19	69	53	16	-3
1999	32	54	-22	65	47	18	-4
2000	34	44	-10	82	33	49	39
2001	43	48	-5	86	45	41	36
2002	34	38	-4	125	39	86	82
2003	29	36	-7	77	44	33	26
2004	39	37	2	64	44	20	22
2005	29	48	-19	62	65	-3	-22
2006	42	45	-3	56	56	0	-3
2007	39	52	-13	94	62	32	19
2008	40	44	-4	111	61	50	46
2009	31	55	-24	117	67	50	26
2010	43	48	-5	101	45	56	51

Zdroj: PHSRO Trenčianska Teplá 2007-2013, 2006, Obecný úrad Trenčianska Teplá 2011

Vierovyznanie

Podľa SODB 2001 v riešenom území dominujú obyvatelia rímskokatolíckeho vierovyznania (87,65 %). Druhou najzastúpenejšou je Evanjelická cirkev augsburského vyznania (1,5 %) a nasleduje Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia s 0,42 %. Bez vyznania je až 7,32 % obyvateľov obce.

Tabuľka 7 Štruktúra obyvateľov podľa vierovyznania v obci Trenčianska Teplá

Náboženské vyznanie/cirkev	Počet	%	Náboženské vyznanie/cirkev	Počet	%
Trvalo žijúci	3797	100	Pravoslávna cirkev	3	0,08
Rímskokatolícka cirkev	3328	87,65	Cirkev bratská	1	0,03
Grékokatolícka cirkev	3	0,08	Apoštolská cirkev	3	0,08
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	57	1,50	Židovské náboženské obce	1	0,03
Reformovaná kresťanská cirkev	2	0,05	Ostatné	1	0,03
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,03	Bez vyznania	278	7,32
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	16	0,42	Nezistené	103	2,71

Zdroj: Štatistický úrad SR In: PHSR obce Trenčianska Teplá, 2006

Národnostné a etnické skupiny v obci

K slovenskej národnosti sa hlási až 97,92 % na základe čoho môžeme obec považovať za etnograficky homogénnu. Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia hlásiaci sa k českej národnosti (1,37 %). Rómsku národnosť tvoria 8 občania, ukrajinskú a bulharskú len 3 občania.

Tabuľka 8 Národnostné zloženie obyvateľstva v obci Trenčianska Teplá

Národnosť	Trenčianska Teplá	%
Slovenská	3718	97,92
Rómska	8	0,21
Česká	52	1,37
Ukrajinská	1	0,03
Bulharská	2	0,05
Nezistená	16	0,42
Trvale bývajúce obyvateľstvo	3797	100

Zdroj : Štatistický úrad SR In: PHSR obce Trenčianska Teplá 2007-2013, 2006

Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná štruktúra výrazne ovplyvňuje životnú úroveň jednotlivca ale aj rozvoj národného hospodárstva. Podľa údajov zo SODB 2001 dosiahlo učňovské vzdelanie (bez maturity) 31,76 % obyvateľov, 24,65 % základné vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou) má 18,32 % občanov. V obci bolo v roku 2001 evidovaných 224 vysokoškolsky vzdelaných ľudí.

Tabuľka 9 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Trenčianska Teplá

Vzdelanie	muži	ženy	spolu	%
Základné	228	535	763	24,65
Učňovské (bez maturity)	622	361	983	31,76
Stredné odborné	40	30	70	2,26
Úplné stredné učňovské	158	100	258	8,34
Úplné stredné odborné	235	332	567	18,32
Úplné stredné všeobecné	32	101	133	4,30
Vyššie	8	6	14	0,45
Vysokoškolské spolu	124	100	224	7,24
bakalárske	9	9	18	0,58
doktorské, inžinierske, magisterské	110	89	199	6,43
doktorandské	5	2	7	0,23
Ostatní bez udania vzdelania	42	34	76	2,46
Ostatní bez školského vzdelania	2	5	7	0,23
Spolu	1491	1604	3095	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, In: PHSRO Trenčianska Teplá 2007-2013, 2006

Graf 2 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Trenčianska Teplá (SODB 2001)

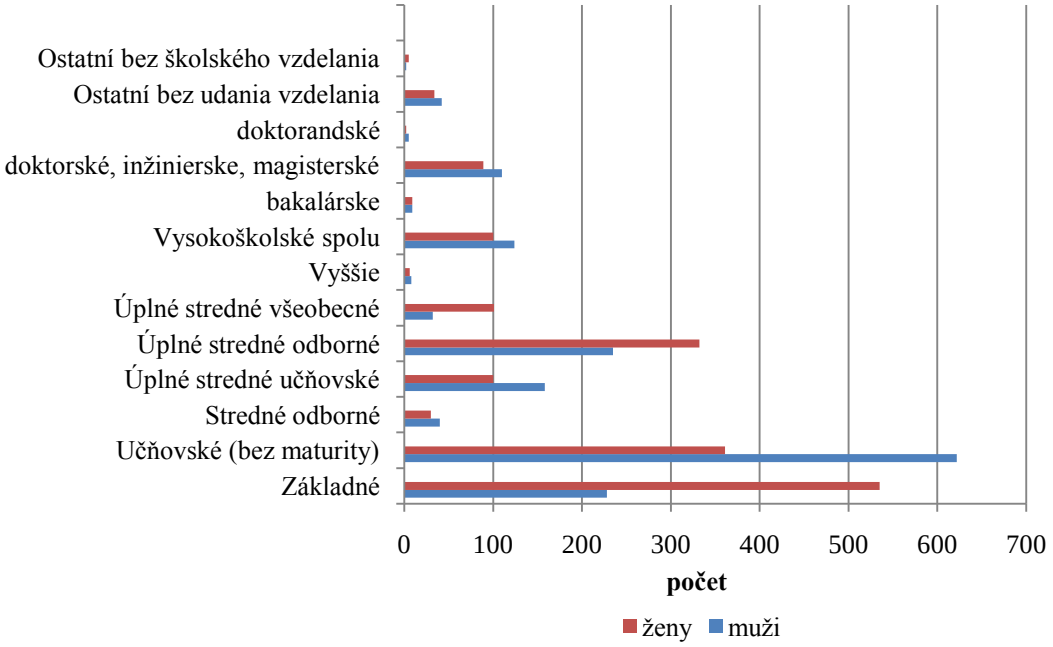

Zdroj: ŠÚ SR, In: PHSRO Trenčianska Teplá 2007-2013, 2006

Medzi obyvateľmi, ktorí majú ukončené základné a úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou) prevládajú ženy. V prípade učňovského vzdelania (bez maturity) prevládajú muži. (Viď Graf 2).

3.1.2 Ekonomika

V obci je priaznivé ekonomické prostredie a k 31.12.2011 pôsobilo na jej území spolu 119 podnikateľských subjektov, z toho 88 fyzických a 31 právnických osôb.
V územnom pláne je vyhradené miesto pre plánovaný priemyselný park, avšak kvôli nezáujmu investorov môže lokalita SINA OSADA ďalším doplnkom územného plánu zmeniť funkčné využitie.

Primárny sektor

Poľnohospodárske družstvo FLÓRA je zástupcom podnikateľskej sféry v primárnom sektore. Zameriava sa predovšetkým na pestovanie rýchlenej zeleniny, kvetín, okrasných drevín, zabezpečuje ich veľkoobchodný a maloobchodný predaj ako aj rôzne doplnkové, projekčné a realizačné služby spojené s predmetom podnikania.
Lesy SR, š.p., Združenie urbárnikov Trenčianska Teplá, ktorým poskytujú svoje služby pilčíci. V primárnom sektore tiež pôsobí Lesné pozemkové spoločenstvo (m. č. Dobrá).

Sekundárny sektor

Lokalita je jedným z príčin rozvinutého sekundárneho sektora. Významným zamestnávateľom je podnikateľský subjekt **Považský cukor, a.s.**, ktorý zamestnáva 175 stálych zamestnancov. Z menších podnikov pôsobiacich v obci v potravinárskom priemysle spomenieme mäsovýrobu (výroba mäsových výrobkov**) Hôrka, s.r.o. a MAPEK, s.r.o**. s výrobou zameranou na pekárenské a cukrárenské výrobky.
Elektrické a elektronické zariadenia sú predmetom výroby pobočky spoločnosti **LEONI Slovakia, s.r.o. v m. č. Dobrá**, ktorá sa zameriava na výrobu komponentov predovšetkým pre automobilový priemysel. **PPT s.r.o**. je malým podnikom zaoberajúcim sa výrobou laboratórnej a priemyselnej elektroniky podľa špecifických požiadaviek zákazníka.
V obci sa tiež nachádzajú firmy s predmetom podnikania v oblasti výroby nábytku, kovovýroby a iných výrobných činností.

Terciárny sektor

V riešenom území je terciárny sektor zastúpený do veľkej miery predajňami potravinárskeho tovaru, zmiešaného tovaru ako aj reštauračnými a pohostinskými službami. Nachádza sa tu aj predajňa bicyklov a služby zabezpečujúce predaj a servis automobilov.

V obci sa tiež sídli pobočka firmy **ELTE s.r.o.,** ktorá poskytuje stavebnícke služby a **Klampiarstvo Masár** s klampiarskymi, pokrývačskými a tesárskymi prácami. Ubytovacie služby s možnosťou voľnočasových aktivít poskytuje **Oliwa servis, s.r.o**., ktorá prechádza rozsiahlou rekonštrukciou.

- *Najväčší zamestnávatelia*

Najväčšími zamestnávateľmi v obci je Považský cukor, a.s. a LEONI Slovakia s.r.o. v m.č. Dobrá. Blízkosť miest Trenčín, Dubnica nad Váhom, Nová Dubnica a Ilava ponúkajú dostatok pracovných príležitostí prevažne v sekundárnom sektore.

- *Zamestnanosť a nezamestnanosť v obci*

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Trenčíne v roku 2011 eviduje 151 uchádzačov o voľné pracovné miesto s trvalým pobytom v obci Trenčianska Teplá. Hoci miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Trenčín v roku 2011 vzrástla oproti predchádzajúcemu roku na 7,72 %, počet nezamestnaných v obci sa mierne znížil.

Graf 3 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných s trvalým pobytom v obci Trenčianska Teplá (2000-2011)

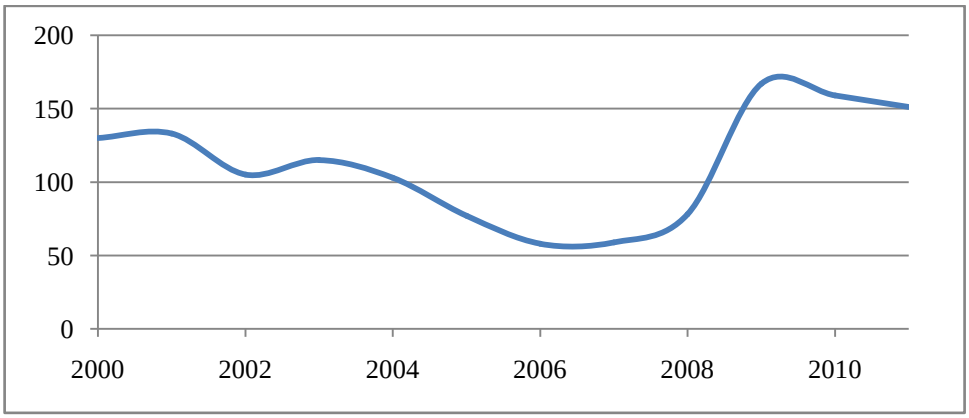

Zdroj: ÚPSVaR v Trenčíne, 2011

K 31.12.2011 je v obci dlhodobo nezamestnaných 50 občanov, čo predstavuje až 33,1 %z celkového počtu evidovaných nezamestnaných v obci v roku 2011. Dávku a príspevky v hmotnej núdzi poberá 70 občanov, počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke so spoločne posudzovanými osobami je v okrese Trenčín 2285. V priebehu roka 2011 (1.2.2011 – 31.7.2011) obec zamestnávala jedného neza-

mestnaného podľa § 52a Zák. č. 5/2004 Z.z. a od 1.8.2011 do 30.4.2012 jedného nezamestnaného podľa § 50i Zák. č. 5/2004 Z.z.

3.1.3 Občianska vybavenosť

Doprava

Dopravná dostupnosť je predpokladom rozvoja obce, ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a celkovú životnú úroveň obyvateľov. Obec Trenčianska Teplá je významnou križovatkou ciest (podľa PHSR obce Trenčianska Teplá 2007-2013, ÚPN):

- Cestná sieť:
    - cesta I/61 v celkovej dĺžke 2,861 km
    - cesta II/516 v celkovej dĺžke 1,564 km
    - cesta III – 507/27 v celkovej dĺžke 0,471 km
    - miestne komunikácie v celkovej dĺžke cca 19 km

V centre obce je plánovaná výstavba kruhovej križovatky, ktorá by mala uľahčiť komplikovanú dopravnú situáciu.

Pre rozvoj podnikateľskej činnosti je tiež dôležité spomenúť diaľnicu D-61/D-1, ktorá prechádza cez katastrálnej územie obce. Diaľničný privádzač je vedený v smere na Nemšovú od cesty I/57 a v smere od Novej Dubnice od križovatky na cestu I/61.

- Železničná sieť: územím prechádza trať celoštátneho aj medzinárodného významu, na ktorej práve prebieha modernizácia trate ako aj budovy železničnej stanice. Pre sprístupnenie územia medzi železnicou a Vážskym kanálom bude vybudovaný v obci nadjazd. V súvislosti s modernizáciou železničnej infraštruktúry bol vybudovaný podchod v m.č. Príles, druhý podchod je plánovaný v k. ú. Dobrá. Po oboch stranách železničnej trate budú vybudované obslužné komunikácie napojené na cestnú sieť.
    - úzkokoľajová železničná trať Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice bude v budúcnosti plniť prevažne funkciu atrakcie pre turistov v rámci rozvoja cestovného ruchu v Mikroregióne Tepličká.

- Vodná doprava: cez územie obce prechádza medzinárodná vodná cesta Váh E 81, ktorá je prepojená s Odrou a zároveň je súčasťou Vážskej vodnej cesty.

- Cyklistická doprava:v súčasnosti existujúce cyklotrasy v TSK prechádzajúce cez obec
    - Trenčianska Teplá – Homôlka (dĺžka 22 km)
    - Trenčianska Teplá – Bolešov (dĺžka 15 km)
    - Trenčianska Teplá – Nová Dubnica (dĺžka 2,5 km)

ÚPN počíta s vytvorením podmienok pre rozvoj Považskej nadregionálnej cyklomagistrály ako aj s vytvorením územných podmienok k prepojeniu cyklomagistrál a pripojeniu regionálnych cyklotrás na Považskú cyklomagistrálu – Trenčianske Teplice – Bojnice – Prievidza – Nitrianske Pravno –Vricko (Turčianska cyklomagistrála).

Tabuľka 10 Technická infraštruktúra obce Trenčianska Teplá

Vodný zdroj	áno	Pošta	áno
Verejný vodovod	áno	Bankomat	áno
Verejná kanalizácia	áno	Telefónny rozvod	áno
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	áno	Rozhlas	áno
Rozvodná sieť plynu	áno	Káblová TV	áno
Zber TKO (klasický, separovaný)	áno	Verejné miesto s prístupom na Internet	áno
Hasičská zbrojnica	áno	Dom smútku	áno
Cintorín	áno		

Zdroj: ŠÚ SR , ISRU Teplička, Oú Trenčianska Teplá

Obec Trenčianska Teplá vytvára vhodné podmienky pre zachovanie ale aj vytvorenie nových pracovných príležitostí. V ÚPN Obce Trenčianska Teplá, v jeho Zmenách a doplnkoch č. 2, ktoré sa stalo VZN (Všeobecne záväzným nariadením) obce č. 1/2010, je vymedzených 17 lokalít, z toho 8 lokalít pre funkciu bývania, 3 pre výrobu a sklady, 1 pre občiansku vybavenosť a 5 pre rekreáciu.

Tabuľka 11 Funkčné využitie územia obce Trenčianska Teplá

Funkčné využitie	Rozloha	Lokality
Obytné územia(8 lokalít)	cca 24,6 ha	V k.ú. Trenčianska Teplá: (Pod Dubovcom, Pliešky, Hrádky,Luhy, Hôrka, Príles-Závažce, Príles-Pole)

		V k.ú. Dobrá:(Zelnica)
Výrobné územia (2)	cca 37,1 ha	Pole, Siná Osada
Obchod.-obsluž. (1)	cca 1,2 ha	Horné záhumnie
Rekreačné územia (5)	cca 2,6 ha	Pod Hradište – 5 lokalít
Občianska vybavenosť (1)	neuvedené	Centrum II.

Zdroj: Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN Obce Trenčianska Teplá, , 2009

3.1.4 Sociálna infraštruktúra

Sociálne služby

Obec Trenčianska Teplá je zriaďovateľom *Zariadenia opatrovateľskej služby* (ZOS), v ktorom sú obyvateľom poskytované sociálne služby (opatrovateľské služby) vrátane ubytovania. V ZOS je umiestnených 6 žien, ktoré platia v zmysle zákona a VZN za ubytovanie a opatrovateľskú službu (podľa úkonov opatrovateľky). Obec eviduje 2 nevybavené žiadosti o umiestnenie do zariadenia. Náklady za rok 2011: 34 692 €.

Ďalšie sociálne služby poskytované obcou:

- *Opatrovateľská služba – terénna*, ktorú vykonáva 7 opatrovateliek. Podľa zákona č. 448/2008 a VZN. Prijímateľmi je 17 opatrovaných, pričom naďalej zostáva v evidencii žiadateľov 5 nevybavených žiadostí. Náklady za rok 2011: 32 892 €.
- *Poskytovanie stravy v ŠJ ZŠ pre dôchodcov* – obec prispieva na každú stravnú jednotku sumou 0,33 €.
- *Jednorazové sociálne výpomoci pre občanov v hmotnej núdzi* – pred dôchodcov, rodiny s deťmi, občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc. Pomoc bola poskytnutá 76 žiadateľom v celkovej výške 6 417 €.
- *Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela* – v zmysle zákona č. 305/2005 a VZN – obec poskytla finančný príspevok na tvorbu úspor pre dieťa umiestnené v detskom domove a spolupracovala na obnove rodinných pomerov dieťaťa po dovŕšení plnoletosti.
- *Dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom a k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením* – štátna dotácia pre 2-4 deti MŠ, 10-12 detí ZŠ, 5-7 detí ŠZŠI.

Bývanie

Jedným z ukazovateľov životnej úrovne obyvateľstva je aj úroveň bývania. Rovnako je ovplyvnená rastúcim počtom obyvateľov, štruktúrou a rozmiestnením rodinných a bytových domov v obci.

Posledné dostupné informácie zistené pri sčítaní obyvateľov v roku 2001 uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 12 Domový a bytový fond obce Trenčianska Teplá (SODB 2001)

	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond
Domov spolu	1047	47	22	1116
Trvale obývané domy	810	47	18	875
v %	92,6	5,4	2,1	100,0
Neobývané	237	0	4	241
Bytov spolu	1067	326	29	1422
Trvale obývané	829	307	25	1161
v %	71,4	26,4	2,2	100,0
Neobývané	238	19	4	261

Zdroj: Štatistický úrad SRIn: PHSR obce Trenčianska Teplá 2007-2013,2006

Domový fond obce v roku 2001 pozostával z 810 trvale obývaných a 237 neobývaných domov. V bytových domoch bolo 326 bytov, ktoré predstavovali len malý podiel všetkých bytov.

Rast počtu obyvateľov spôsobil tlak na riešenie bytovej otázky. V nasledujúcich rokoch boli postavené 3 bytové domy s celkovým počtom 53 bytov vo vlastníctve obce a následne odovzdané do užívania obyvateľom obce Trenčianska Teplá, ktorým bol pridelený.

Tabuľka 13 Bytová výstavba v obci Trenčianska Teplá (obecné byty)

Počet izieb	r. 2002	r. 2006	r. 2009
1 – izbový byt	6	8	4
2 – izbový byt	6	4	6
3 - izbový byt	2	7	8
1 – izb. bezbar.	1	-	-
2 – izb. bezbar.	1	-	-
Spolu	**16**	**19**	**18**

Zdroj: Oú Trenčianska Teplá 2011

V poradovníku schválenom obecným zastupiteľstvom zostáva 18 žiadateľov o 1,2,3-izbové byty, ktoré v prípade uvoľnenia bytu dostane žiadateľ z poradovníka. V evidencii žiadateľov, kde sa evidujú všetky nové žiadosti je v súčasnosti 140 žiadateľov, z ktorých sa po uspokojení žiadateľov z poradovníka vytvorí nový zoznam.

Riešenie bytovej otázky bolo tiež podnetom pre zmeny a doplnky v ÚPN Obce Trenčianska Teplá. Z pôdneho fondu bolo vyňatých 8 nových lokalít určených prioritne na bývanie resp. výstavbu rodinných domov. (Tabuľka 10)

Aktuálne informácie o stave domového fondu budú známe až po zverejnení výsledkov zo SODB 2011.

Zdravotná starostlivosť

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje 1 všeobecný lekár pre deti a dorast, 2 všeobecný lekári pre dospelých. V pôvodnom zdravotnom stredisku sa nachádza stomatologická ambulancia. Občanom sú k dispozícii 2 lekárne, novozriadená ortopedická ambulancia a RTG - röntgenologické pracovisko.
Komplexné zdravotné služby sú poskytované odbornými lekármi v zdravotných strediskách a vo Fakultnej nemocnici v krajskom meste Trenčín.

Vzdelanie

V obci sa nachádzajú nasledovné školské zariadenia:

- *Materská škola,* ktorá sa nachádza v 2 lokalitách – v obci Trenčianska Teplá a v miestnej časti Dobrá. Počet detí navštevujúcich predškolské zariadenie sa výrazne nemení, aj napriek tomu môžeme sledovať výrazný úbytok počtu žiakov Základnej školy v Trenčianskej Teplej (viď Graf 4). Z rôznych dôvodov odchádzali študovať do blízkych miest (Nová Dubnica, Trenčín).

- *Základná škola v Trenčianskej Teplej*, ktorej budova v roku 2011 prešla rekonštrukciou s cieľom zníženia energetickej náročnosti budovy. Pre zlepšenie podmienok vyučovacieho procesu bola zriadená interaktívna učebňa a učebňa jazy-

kovej výchovy. Projekt bol financovaný s podporou EÚ a Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Graf 4 Vývoj počtu žiakov navštevujúcich materskú a základnú školu v Trenčianskej Teplej (1994-2008)

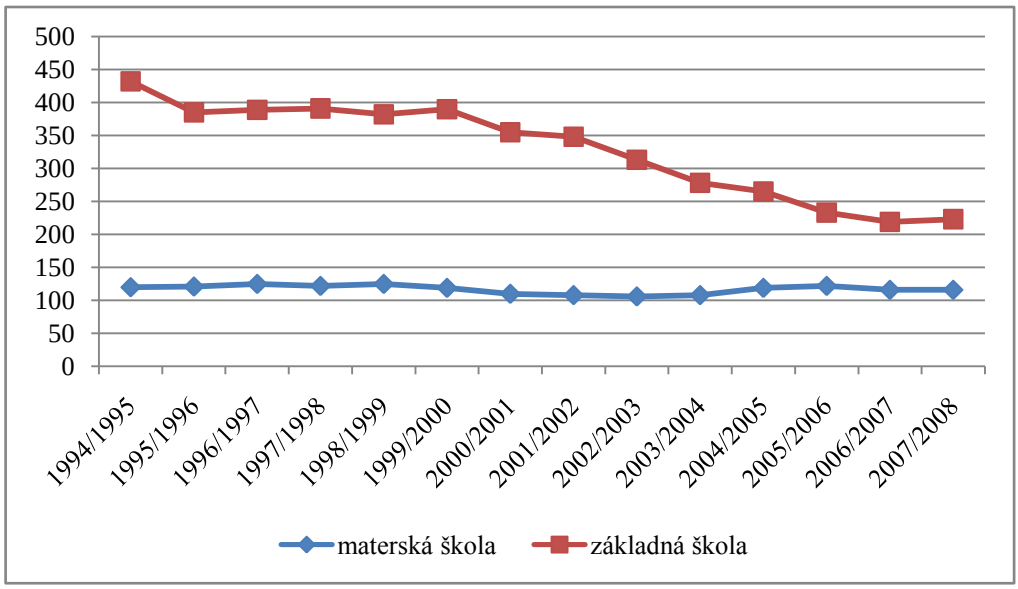

Zdroj: podľa ISRU Teplička

- Na škole funguje *Školský klub detí* (mimoškolské zariadenie – voľnočasové aktivity počas školského roka a prázdnin) a *Školské stredisko záujmových činností* ponúka širokú škálu záujmových krúžkov (anglický jazyk, počítačový, internetový, športové aktivity, floorbal, futbal, stolnotenisový a tenisový krúžok, šach, tanečný, novinársky krúžok a tvorivá práca s učebnicou) v závislosti od veku a zdatnosti.

- *Súkromná základná umelecká škola* – nakoľko budova základnej školy nie je kapacitne plne využitá, voľné priestory základnej školy sú prenajímané súkromnej škole na rozvoj tvorivého potenciálu žiakov.

- *Špeciálna základná škola internátna, Praktická škola internátna* – hlavným zámerom školského zariadenia je vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím a ich príprava na život a zaradenie medzi zdravú populáciu. ŠZŠI tvoria 3 triedy a v školskom roku 2010/2011 ju navštevovalo 18 žiakov. PrŠI rovnako tvoria 3 triedy s celkovým počtom 16 žiakov.

Občania majú možnosť využívať športoviská v obci, ktoré sú situované prevažne v okolí základnej školy. K dispozícii sú celkovo 4 detské ihriská, 2 futbalové ihriská, 1 polyfunkčné ihrisko (basketbal, tenis). V základnej škole (v obci) sa nachádzajú 2 telocvične. Miestna časť Dobrá poskytuje možnosti športového vyžitia na viacúčelovej športovej ploche. V budove bývalej starej školy v m.č. Dobrá je zriadená posilňovňa.

Kultúrne pamiatky a kultúra

Kultúrne pamiatky obce sú úzko späté s vierovyznaním a aj z tohto dôvodu je dominantou územia Rímsko-katolícky kostol sv. Matúša postavený v barokovom slohu z 18. storočia. V miestnej časti Dobrá sa nachádza veža so zvonicou, ako pozostatok pôvodného farského kostola a v Prílese, ktorý je súčasťou katastrálneho územia obce sa zachovala zvonica z čias rekatolizácie so zvonom z roku 1660.
Spomenieme tiež pomník padlých hrdinov z roku 1928, zrekonštruovanú kaplnku J. Nepomuckého.

Kultúrna infraštruktúra je tvorená objektmi Hasičskej zbrojnice, Sokolovne (využívaná je len časť budovy prevažne pri športových podujatiach), starej školy v miestnej časti Dobrá. Koncerty chrámovej hudby sú realizované v Rímsko-katolíckom kostole v Trenčianskej Teplej alebo v m.č. Dobrá. Obec samostatný kultúrny dom nemá. Úlohu kultúrnych zariadení plnia 2 knižnice. Aktuálny prehľad dostupných knižných zväzkov poskytuje on-line katalóg obecnej knižnice s možnosťou rezervácie. Pre verejnosť je k dispozícii počítač s bezplatným prístupom na internet.

Kultúrny a spoločenský život v obci zabezpečujú viaceré organizácie a združenia v snahe zachovať tradície a zvyky a zlepšiť kvalitu života občanov.
Medzi pravidelné kultúrne podujatia patria Fašiangy, stavanie Mája, Deň matiek, Deň detí, Vítanie Mikuláša a Vianočné vystúpenia ZŠ, ŠZŠI ako aj príležitostné divadelné predstavenia „ochotníkov“ zo susedných obcí.

Tabuľka 14 Organizácie pôsobiace v obci Trenčianska Teplá

Športové kluby	TJ Lokomotíva futbalový oddiel
	Stolnotenisový klub Považský cukor
Súbory a kluby	Folklórny súbor Teplanka

	Dychová hudba Dobranka
Verejno-prospešné organizácie	Klub dôchodcov
	Jednota dôchodcov
	Slovenský skauting 31. Oddiel
	Slovenský zväz záhradkárov
	Zväz telesne postihnutých
	Zväz protikomunistického odboja
	Regionálna organizácia vyslúžilých vojakov
	Slovenský rybársky zväz
	Združenie poľovníkov
	Združenie urbárnikov
	Slovenský zväz sluchovo postihnutých
	Dobrovoľný hasičský zbor (TT, m.č. Dobrá)
Cirkvi a náboženské organizácie	Charitatívno-sociálne centrum
	Farská charita
	Občianske združenie PEREGRÍNUS
	Katolícka jednota Slovenska

Zdroj: PHSR obce Trenčianska Teplá 2007-2013, Oú Trenčianska Teplá, 2011

Hoci sa v obci Trenčianska Teplá nenachádzajú národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok na Slovensku, prírodné danosti lokality sú veľmi pestré a poskytujú návštevníkom možnosť využiť upravené turistické chodníky, náučný chodník a oddychovú zónu vytvorenú v spolupráci so spoločenskými organizáciami v obci.

3.1.5 Životné prostredie

Zdravé a čisté životné prostredie je jedným z aspektov kvalitného života občanov a zároveň predpokladom pre trvalo-udržateľný rozvoj obce. Životné prostredie ovplyvňujú prírodné javy, avšak do veľkej miery aj konanie človeka. Hoci sa na riešenom území nenachádzajú chránené územia ani územie zaradené do NATURY 2000[3], nachádzajú sa tu biokoridory regionálneho a nadregionálneho charakteru v podobe rieky Teplička a rieky Váh, ktoré zasahujú do územia obce.

Odpadové hospodárstvo

Skládka KO sav obci nenachádza. Zneškodňovanie komunálneho odpadu sa realizuje skládkovaním na skládku Luštek v katastrálnom území Dubnice nad Váhom. Odvoz

[3] NATURA 2000 je sústava chránených území čl. krajín EÚ, ktorej prioritou je zachovanie prírodného dedičstva.

odpadu zabezpečuje spoločnosť Marius Pedersen, a.s. v pravidelných časových intervaloch. (rodinné domy raz za 14 dní, bytové domy raz za 7 dní, podnikatelia raz za 7 dní alebo 14 dní). Obec využíva systém separovaného zberu zložiek: plasty, sklo, papier prostredníctvom zberných nádob.
Problémom lokality naďalej ostávajú nelegálne skládky odpadu, ktoré napriek pravidelnému odstraňovaniu opätovne vznikajú činnosťou neprispôsobivých občanov.

3.1.6 Medzinárodný kontext

Blízkosť hraníc predstavuje príležitosť vytvorenia a upevňovania cezhraničnej spolupráce. Základná škola v Trenčianskej Teplej upevňuje vzájomné vzťahy s družobnou školou v Uherskom Ostrohu prostredníctvom rôznych projektov (napr. Záložka do knihy – výmena záložiek do kníh s deťmi v ČR). Kultúrne podujatia spájali obec Trenčianska Teplá a Uherský Ostroh, avšak v súčasnosti spolupráca stagnuje z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.
Riešené územie sa stalo súčasťou mikroregiónu Teplička, čo umožnilo realizovať projekt z názvom „Turistika bez hraníc“, ktorý 2 turistickými trasami spája SR a ČR (región Ostrožsko).

3.1.7 Partnerstvá

Vytváranie partnerstiev je jedným zo spôsobov ako namiesto konkurentov získať partnerov. Významnú úlohu zohráva členstvo obce v mikroregionálnom zoskúpení Teplička v rámci ktorého v roku 2007 vznikla MAS MR Teplička. Predstavuje verejnosúkromné partnerstvo všetkých záujmových skupín na miestnej úrovni. V budúcnosti je plánovaná spolupráca s mikroregiónom Vršatec v oblasti marketingu.

3.1.8 Identita

Obec Trenčianska Teplá už v minulosti dostala prívlastok „Perla Považia“. Z jednej strany ju lemujú lesy Strážovského pohoria, druhú rieka Váh.
Ľudia, ktorí ňou len prechádzajú ju skôr vnímajú ako dopravnú (cestnú, železničnú) križovatku. Občania však vidia aj neustálu modernizáciu cukrovaru, ktorý má v obci svoje neodmysliteľné miesto, úzkokoľajovú elektrickú železnicu a ľudové tradície o ktorých zachovanie sa snaží aj skupina mladých ľudí, (napr. tradičná oblievačka v krojoch za

spevu ľudových piesní v hudobnom doprovode harmoniky) a Klub seniorov s Folklórnym súborom Teplanka a Dychovou hudbou Dobranka. Obyvatelia obce sú hrdí na kultúrne dedičstvo a najmä počas veľkých kresťanských sviatkov (Veľkonočná nedeľa), výročia založenia obce, si na bohoslužby obliekajú kroje.

3.2 Analýza a zhodnotenie realizovaných stratégií, opatrení

Mobilizácia vnútorných zdrojov a schopnosť získať mimoregionálne zdroje nevyhnutné pre financovanie rozvojových stratégií patria medzi základné schopnosti rozvinutého a konkurencieschopného regiónu. Dôležitým aspektom rozvoja je efektívne využitie týchto zdrojov pri zachovaní prírodných hodnôt, historických a kultúrnych pamiatok, a ochrane životného prostredia.

Vybrané zrealizované aktivity (projekty) v Trenčianskej Teplej 2003-2010

1. *Výdavky verejnej správy*

- Rekonštrukcia Oú a nákup interiérového vybavenia, informačné technológie (do knižnice TT, Oú TT)

2. *Bývanie a občianska vybavenosť*

- Inžinierske siete
- Detské ihrisko – (2) nákup (ÚrV SR+ vlastné zdroje obce)
- Výstavba polyfunkčného centra obce (výstavba bytov)
- Výstavba 18 b.j. (dotácia z MV SR + vlastné zdroje obce)
- Spojovacia komunikácia – výstavba
- Regenerácia centrálnej zóny (podpora EFRR)
- Basketbalové ihrisko – výstavba areál ZŠ
- Výstavba kanalizácie – časť Dobrá
- Plynofikácia cesty ul. Ľ. Štúra

3. *Kultúra a náboženstvo*

- Stavebné úpravy a vybavenie DS v m.č. Dobrá
- Ozvučenie požiarnej zbrojnice

4. *Vzdelávanie*

- Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ (zateplenie + okná)
- Zlepšenie vyučovacích podmienok na ZŠ Trenč. Teplá (podpora EÚ a EFRR)
- Rekonštrukcia MŠ (výmena okien)

5. *Sociálne zabezpečenie*

- Stavebné úpravy a rekonštrukcia ZOS (podpora zo ŠR + vlastné zdroje obce)

6. *Ochrana pred požiarmi*

- Prenosné plávajúce čerpadlo
- Priemyselná brána – nákup na Požiarnu zbrojnicu Trenčianska Teplá

Obec zameriava svoje investičné aktivity do dobudovania inžinierskych sietí (kanalizácia, plyn, vodovod, miestna komunikácia) a rekonštrukciu objektov, ktorých správa je v kompetencii obce.

Polyfunkčné centrum obce plní svoju obytnú funkciu a poskytlo tiež možnosť rozšíriť sortiment služieb ako aj vytvoriť nové pracovné miesta. Centrálna zóna je však úzko spojená s výstavbou kruhového objazdu, a do vysporiadania majetkovo-právnych vzťahov zostáva prioritným využitím novovybudovaného autobusového nástupišťa parkovanie autobusov.

Pozitívne hodnotíme zlepšenie vyučovacích podmienok na Základnej škole v Trenčianskej Teplej v rámci Regionálneho operačného programu znížením energetickej náročnosti budovy a vytvorením ideálnejších podmienok pre vzdelávací proces formou interaktívnej učebne a učebne jazykovej výchovy.

3.3 Prieskum verejnej mienky

V snahe zistiť názor obyvateľov obce Trenčianska Teplá na jej silné a slabé stránky a rovnako aj možnosti ďalšieho rozvoja, bol vo februári a začiatkom marca 2012 realizovaný dotazníkový prieskum s možnosťou zapojiť sa doň aj prostredníctvom Internetu. Týmto spôsobom sme chceli osloviť aj obyvateľov obce, ktorí by sa inak do prieskumu nezapojili. Túto možnosť využilo 29 respondentov rôznych vekových kategórií. Dotazník bol k dispozícii na Obecnom úrade v Trenčianskej Teplej aj v klasickej tlačenej podobe. Obyvatelia tiež boli oslovovaní priamo na ulici. Do prieskumu sa celkom zapojilo

73 obyvateľov obce. Návratnosť dotazníkov bola 100%. Skladal sa z 10 otázok, z ktorých boli 2 otvorené, 2 polouzavreté (s možnosťou vyjadriť dôvod alebo spôsob svojho konania, prípadne rozhodnutia) a 6 uzavretých otázok.

Sledovali sme tiež charakteristiku respondentov podľa pohlavia, veku, najvyššieho dosiahnutého vzdelania a ekonomickej aktivity v čase realizácie prieskumu. Výsledky boli premietnuté do nasledujúcich grafov.

Charakteristika respondentov – pohlavie

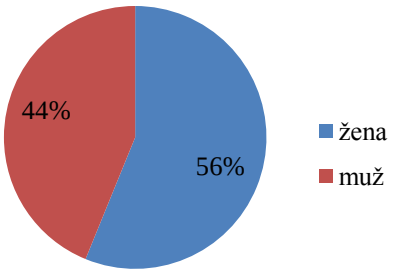

Charakteristika respondentov - vek

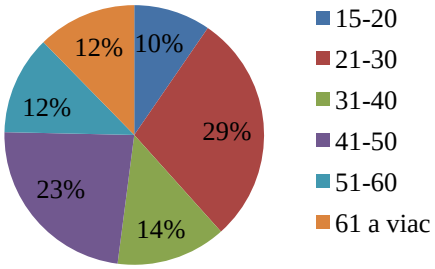

Charakteristika respondentov – vzdelanie

Charakteristika respondentov – ekon. aktivita

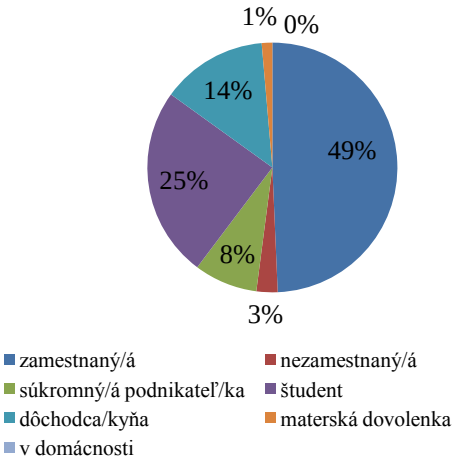

Obec Trenčianska Teplá dostala prívlastok perla Považia a známa je vďaka úzkokoľajovej električke a jednému z posledných cukrovarov na Slovensku. Aj toto boli odpovede na prvú otázku, ktorou sme chceli zistiť ako obec vidia jej obyvatelia. Najčastejšie sa opakovali odpovede v spojitosti s bydliskom, rodnou obcou, dopravnou križovatkou, ktoré sa objavili takmer v 50 % vyplnených dotazníkov, výhodnú polohu a krásne prírodné okolie spomenulo približne 23%. Respondenti tiež písali o tradíciách ale neza-

budli tiež kriticky pripomenúť nedostatok kultúrnych podujatí a množstvo pohostinstiev, ktoré sa na riešenom území nachádzajú.

V druhej otázke mali obyvatelia obce Trenčianska Teplá príležitosť vyjadriť svoju mieru spokojnosti s jednotlivými aspektmi kvality života v obci. Respondenti sú viacmenej spokojní s kvalitou života v ich bydlisku. Najvyššie percento spokojnosti vyjadrili s úrovňou a kvalitou bývania (60,27%), technickou infraštruktúrou (56,16%) a ponukou obchodov a služieb (49,32%). Naopak, najvyššiu nespokojnosť neskrývali s nedostatočnými možnosťami kultúrneho (35,62%) a športového vyžitia (32,88%), bezpečnosťou a ochranou osobného majetku (34,25%) a s celkovým dojmom zástavby (vzhľadom a čistotou ulíc, verejných priestranstiev) (31,51%). Bližšie informácie o miere spokojnosti, resp. nespokojnosti opýtaných sú uvedené v tabuľke nižšie.

Otázka č. 2 Uveďte do akej miery ste spokojný/á s nasledovnými aspektmi kvality života v obci Trenčianska Teplá

	1- veľmi spokojný/-á	**2**- čiastočne spokojný/-á	**3**- ani spokojný/-á ani nespokojný/-á	**4**- čiastočne nespokojný/-á	**5**- veľmi nespokojný/-á
Úroveň a kvalita bývania	26,03	60,27	13,70	0,00	0,00
Dostatok verejnej zelene	10,96	26,03	27,40	23,29	10,96
Celkový dojem zo zástavby (ulice a verejné priestranstvá, vzhľad, čistota)	5,48	28,77	26,03	31,51	5,48
Úroveň verejnej dopravy	19,18	39,73	15,07	20,55	1,37
Bezpečnosť a ochrana osobného majetku	6,85	20,55	21,92	34,25	16,44
Sociálna starostlivosť	10,96	35,62	35,62	10,96	5,48
Medziľudské vzťahy	9,59	38,36	21,92	16,44	13,70
Ponuka obchodov a služieb	16,44	49,32	16,44	8,22	8,22
Možnosti kultúrneho vyžitia	2,74	6,85	20,55	35,62	31,51
Možnosti športového vyžitia	5,48	24,66	24,66	32,88	12,33
Záujem obyvateľov o veci verejné	1,37	6,85	38,36	32,88	20,55
Vzťah obyvateľov k svojej obci	2,74	27,40	32,88	21,92	13,70
Práca Obecného úradu a poslancov Obecného zastupiteľstva	10,96	23,29	34,25	16,44	15,07
Technická infraštruktúra (miestne komunikácie, lávky, plyn, elektrina)	12,33	56,16	16,44	12,33	2,74
Kvalita životného prostredia v obci a jej okolí	1,37	42,47	28,77	15,07	8,22

Kvalita školských zariadení	12,33	34,25	34,25	8,22	5,48
Dostupnosť zdravotnej starostlivosti	20,55	45,21	16,44	8,22	6,85
Informovanosť verejnosti o aktivitách v obci	13,70	45,21	17,81	13,70	4,11

Zdroj: Vlastné spracovanie výsledkov dotazníkového prieskumu, výsledky sú uvedené v %

Tretia otázka sa týkala služieb, ktoré v obci podľa občanov chýbajú, resp. návrhy a nápady na ich zlepšenie. Podľa odpovedí respondentov, najväčším problémom je nedostatok kultúrnych podujatí ako aj absencia priestorov pre stretávanie rôznych vekových kategórií (klub dôchodcov, centrum voľného času pre mládež, kluby kreatívnych činností a pod.). Obyvateľom chýba kultúrny dom, či vonkajší amfiteáter, ktorý by poskytol viacero možností kultúrneho vyžitia. Zriadenie muzeálnej izby by umožnilo zachovať kultúrne dedičstvo pre mladšie generácie. Aj napriek relatívne vysokému počtu športových ihrísk, respondentom chýba športové centrum. Priestory telocvične sa zdajú byť verejnosti neprístupné. Problém by podľa nášho názoru zmiernila obnova volejbalového ihriska na školskom pozemku a vyššia informovanosť o možnostiach prenájmu týchto priestorov.

Nedostatočná sociálna starostlivosť o starých ľudí (neexistencia denného stacionára) a nedostatočná úroveň zdravotnej starostlivosti(pediater a obvodný lekár) a bezpečnosť tiež trápia obyvateľov obce. Prijali by obecnú políciu alebo kamerový systém, keďže sa v obci rozšírila kriminalita mládeže. V centre obce chýba bankomat, kaviareň a plaváreň, avšak je nevyhnutné prispôsobiť sa možnostiam riešeného územia. Zo služieb absentuje oprava obuvi a odevov, a čistiareň. Čistota obce a častejší odvoz komunálneho odpadu, kruhový objazd a sprevádzkovanie nástupišťa zostávajú viditeľným problémom, ktorý je nevyhnutné promptne riešiť.

Respondenti v otázke č. 4 určovali 3 kľúčové aktivity zamerané na rozvoj obce. Vyberali z 20 možností a rovnako mali vyhradené miesto pre vlastný podnet. Hoci z predchádzajúcej tabuľky vyplýva spokojnosť s technickou infraštruktúrou, podľa prieskumu by pre budúci rozvoj mala byť venovaná pozornosť rekonštrukcii cestných komunikácií (39,73%). Výsadba zelene je dôležitá pre 32,88 % a rovnako aj úprava verejných priestranstiev a centra obce (26,03%). Obyvateľom obce chýba kultúra (17,81 %) a spoločenských život (20,55 %). V regionálnej spolupráci vidí významný prínos len je-

den respondent (1,37 %). Z návrhov občanov môžeme spomenúť dobudovanie cyklotrasy do Trenčianskych Teplíc (1,37 %), nové cestné spojenie s Trenčianskymi Teplicami (1,37 %) a riešenie rómskej otázky, na ktorú upozorňuje 2,74 % respondentov. Nasledujúci graf znázorňuje dôležitosť aktivít pre budúci rozvoj obce Trenčianska Teplá v percentuálnom vyjadrení.

Otázka č. 4 : Najdôležitejšie aktivity, na ktoré by sa mala obec zamerať v budúcnosti pri svojom rozvoji

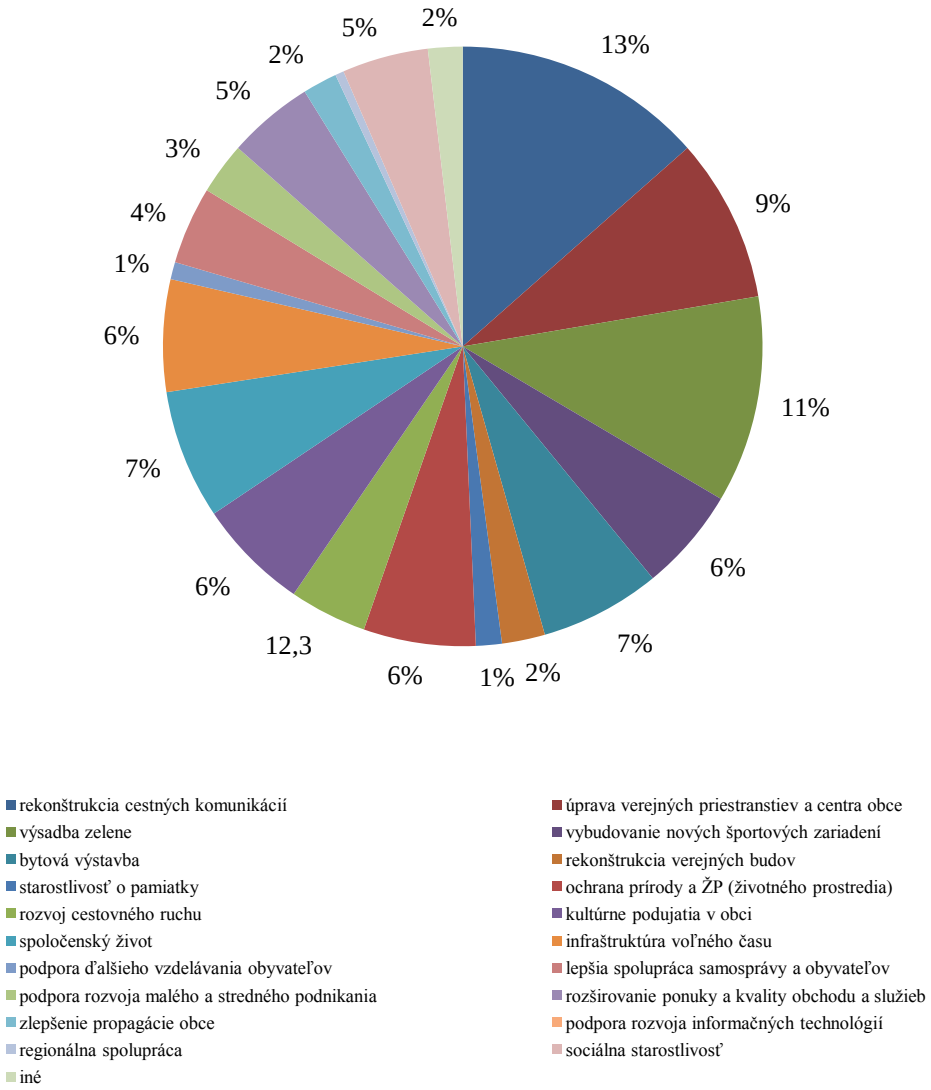

Zdroj: Dotazníkový prieskum verejnej mienky, vlastné spracovanie

Môže sa obyvateľ podieľať na rozvoji obce? Takto bola sformulovaná otázka č. 5, ktorej hlavným zámerom bolo, aby si respondenti uvedomili, že „lepšia budúcnosť“ závisí

aj od ich aktivity. Občania svojimi odpoveďami potvrdili, že vedia o potrebe ich participácie a mnohí využili možnosť a vyjadrili spôsob ako podporiť rast kvality života riešeného územia.

Otázka č. 5: Myslíte si, že obyvatelia sa môžu podieľať na rozvoji obce?

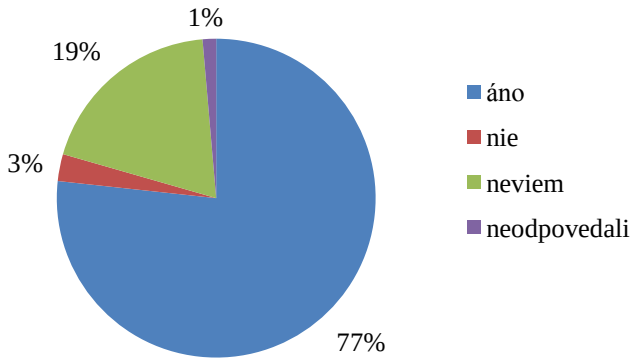

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Najčastejšie sa opakujúcimi podmienkami prosperity bola aktívna činnosť obyvateľov a spolupráca s Obecným zastupiteľstvom a starostom, zúčastňovanie sa na verejných zasadnutiach a zveľaďovanie okolia svojho bydliska. Vyskytli sa tiež návrhy na vedenie voľnočasových aktivít pre mládež, či participácia na príprave záujmových programov pre vybrané skupiny obyvateľstva. Niektorí občania tiež apelujú na lepšiu informovanosť a ankety (resp. dotazníky) na webstránke obce, kde by mohli vyjadriť podnety a pripomienky ohľadom jej fungovania.

Otázka č. 6 nadväzovala na predchádzajúcu otázku. Chceli sme zistiť ako sa obyvatelia zapájajú do diania v obci, ich aktivitu, resp. pasivitu. Určili sme 7 rôznych aktivít a 3 najpravdepodobnejšie možnosti odpovede, ktoré najviac vystihujú frekvenciu účasti na danej aktivite.

Otázka č. 6: Zapájate sa do diania v obci?

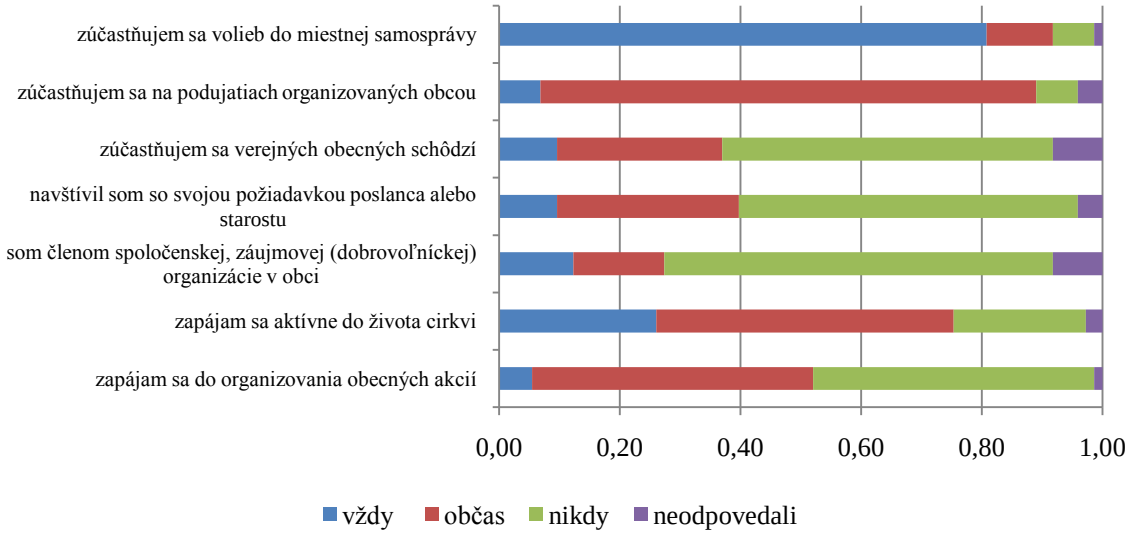

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Respondenti síce vedia, že sa môžu podieľať na ďalšom rozvoji obce, avšak podľa odpovedí je zrejmé, že najvyššiu aktivitu preukazujú len v čase volieb do miestnej, resp. obecnej samosprávy. Pravidelne sa ich zúčastňuje až 80,82 % opýtaných. Podujatí organizovaných obcou sa vždy zúčastní len 6,85 % a 82,19 % ich občas navštívi. Aj keď do organizovania obecných akcií sa zapájajú pravidelne tí istí ľudia v spolupráci so záujmovými a spoločenskými organizáciami (5,48 %), občas pomôže aj širší okruh občanov (46,58 % respondentov). Veľmi negatívne však vyznieva skutočnosť, že viac ako 56 % opýtaných nikdy nenavštívilo starostu alebo poslanca so svojou požiadavkou a takmer 55 % sa nikdy nezúčastnilo verejných obecných schôdzí.

Informovanosť je základným predpokladom aktivity. Z tohto dôvodu sme sa v otázke č. 7 pýtali na spôsob získavania informácií. Rovnako bolo našim zámerom zistiť efektivitu informačných prostriedkov, prípadne navrhnúť nové riešenia šírenia dôležitých správ.

Otázka č. 7: Odkiaľ získavate informácie o aktivitách obce?

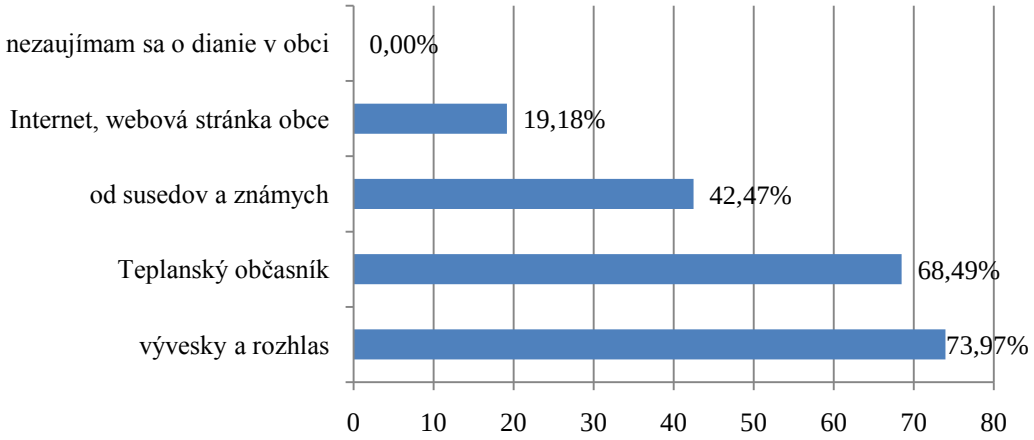

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Aktuálne nástroje využívané ako prostriedky šírenia noviniek sú podľa dotazníkového prieskumu efektívne. Vývesky a rozhlas ako aj Teplanský občasník sú zdrojom informácií pre vysoký počet respondentov. Finančne nenáročným a súčasne účinným informačným zdrojom sú aj susedia a známi. Pozitívne vyznieva rastúci počet návštevníkov webovej stránky obce.

Nasledujúce 2 otázky sa týkali práve práce s Internetom, pýtali sme sa kde ho občania najčastejšie využívajú a tiež nás zaujímalo, aký vysoký by bol záujem o zasielanie správ o aktivitách obce na ich mailovú adresu.

Otázka č. 8: Využívate Internet? Ak áno, kde? Ak nie, prečo?

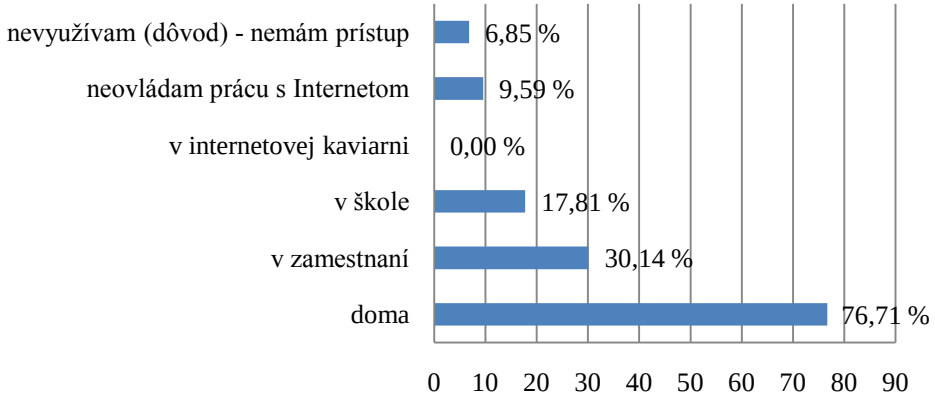

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Veková štruktúra respondentov je rôznorodá a je pochopiteľné, že niektorí dôchodcovia prácu s Internetom neovládajú. Podľa prieskumu je 9,59 % počítačovo negramotných, avšak oproti počtu dôchodcov (viac ako 13 %) je to pozitívna správa. Pripojenie na Internet má 76,71 % opýtaných a až 42,47 % má záujem získavať informácie o aktivitách obce formou mailovej správy.

Otázka č. 9: Máte záujem získavať informácie o aktivitách v obci na Váš mail?

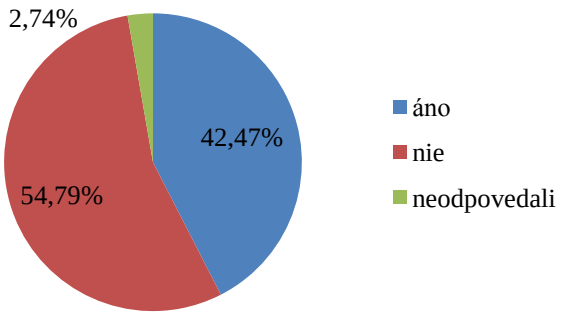

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

Posledná, otázka č. 10 bola zameraná do budúcnosti. Pýtali sme sa, či respondenti plánujú svoju budúcnosť spojiť so životom v Trenčianskej Teplej. Silnou stránkou obce zostáva poloha a blízkosť veľkých miest. Ľudia sú viazaní k tomuto miestu rodinou, súkromným majetkom a zamestnaním. Pre mnohých opýtaných je táto obec rodiskom, kde by radi dožili svoj život. Dôvody na odchod sa prevažne spájali s nedostatkom pracovných príležitostí a nepríjemným zápachom z cukrovaru, iní uvádzajú ako príčinu zmeny bydliska hluk áut od hlavnej cesty prechádzajúcej cez obec.

Otázka č. 10: Plánujete spojiť svoju budúcnosť so životom v Trenčianskej Teplej?

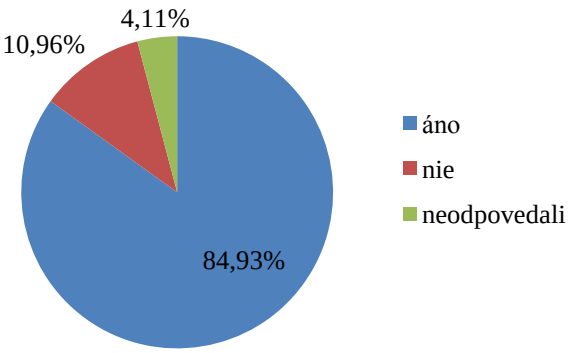

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

3.4 SWOT analýza

Výsledky dotazníkového prieskumu, účasť na verejnom zasadnutí obecného zastupiteľstva a soft informácie získané na základe rozhovorov s obyvateľmi, doplnené analýzou riešeného územia nám poskytujú dostatočné informačnú základňu pre zostavenie SWOT analýzy. V nej si zhrnieme silné a slabé stránky ako aj možné príležitosti a ohrozenia obce Trenčianska Teplá.

Tabuľka 15 SWOT analýza obce Trenčianska Teplá

Silné stránky	**Slabé stránky**
- geografická poloha (blízkosť veľkých miest) - prírodná scenéria - vysoká aktivita organizácií v obci - členstvo v MAS Teplička - nárast počtu prisťahovaných obyvateľov - zavedený separovaný zber odpadov - folklórne tradície	- starnutie populácie/regresívny typ populácie - kultúrna infraštruktúra - kriminalita mladistvých - nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií - nedostatočné možnosti ubytovania – turisti - nedostatočná propagácia obce - existencia nelegálnych skládok a čiernych stavieb - verejná zeleň
Príležitosti	**Hrozby**
- participácie občanov na rozvoji obce a kultúrnom živote obce (org., združenia) - príchod mladých rodín - rozvoj podnikania - využitie potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu - rozvoj cykloturistiky - zlepšenie propagácie územia - možnosti spolupráce subjektov štátnej správy, samosprávy a 3.sektora v oblasti soc. služieb	- neefektívna spolupráca v MAS Teplička - devastácia nevyužitých budov - nerozvíjanie marketingu obce - odchod najvýznamnejších zamestnávateľov z obce - odchod vzdelaných mladých ľudí z obce

Zdroj: vlastné spracovanie

4 Rozvojová stratégia a finančný plán

Rozvojová stratégia je výsledkom zhodnotenia daností, nedostatkov a rozvojového potenciálu v analytickej časti naše práce. Stratégia sa opiera o požiadavky obyvateľov vyplývajúcich z dotazníkového prieskumu a soft informácii občanov. Dôraz kladieme na sociálnu a ekonomickú sféru v súlade s rozvojovými plánmi obce a Mikroregiónu Teplička.

4.1 Vízia rozvoja

Vízia je záchytným bodom od ktorého sa odvodzujú všetky ciele, priority a aktivity uplatnené pri rozvoji územia.

Obec Trenčianska Teplá, miesto pre život v čistom, zdravom a kultúrnom prostredí, s príslušnou infraštruktúrou, kvalitnými službami a možnosťami pre oddych a trávenie voľného času. Podnikanie a kultúrno-spoločenský program dotvára možnosti rozvoja cestovného ruchu.

Vízia obce Trenčianska Teplá

Trenčianska Teplá, miesto pre kvalitný život v peknom prostredí v spojení s tradíciou a kultúrnymi hodnotami a výbornými podmienkami na trávenie voľného času ako i podnikanie.

4.2 Špecifické ciele, priority, opatrenia

Špecifický cieľ I – Zatraktívnenie a zviditeľnenie obce

Priorita 1. - VZHĽAD A IMAGE OBCE
Opatrenie 1.1 – Systematické zlepšovanie vzhľadu obce

Obec Trenčianska Teplá je dopravnou križovatkou miest cez ktorú denne prechádzajú ľudia do zamestnania, školy, za oddychom, do kúpeľov a pod. Investičné aktivity riešeného územia boli orientované na rekonštrukciu objektov v správe obce aj z estetického dôvodu. Hlavným cieľom opatrenia 1.1 je realizovať aktivity zamerané na odstraňovanie nedostatkov na podnety samotných občanov a budovať pozitívny image obce.

Aktivita 1.1.1 – Dobudovanie systému verejnej zelene

Aktivita 1.1.2 – Odstránenie nelegálnych skládok

Aktivita 1.1.3 – Odstránenie nelegálnych stavieb

Aktivita 1.1.4 – Oprava obecných komunikácií a chodníkov

Priorita 2. – PARTICIPÁCIA OBYVATEĽSTVA

Opatrenie 2.1 –Podpora aktívnej spolupráce občanov na vnútornom živote obce

Pozitívne migračné saldo, resp. nárast počtu prisťahovaných obyvateľov predstavuje potenciálny nárast záujmu o trávenie voľného času v mieste svojho bydliska a zároveň predstavuje výzvu pre uspokojenie potrieb občanov. Dotazníkový prieskum poukázal na nespokojnosť obyvateľov obce s možnosťami kultúrneho a športového vyžitia, bola však aj prejavená vôľa participovať na príprave programov pre vybrané skupiny obyvateľov. Na základe zistených skutočností navrhujeme podporiť účasť iniciatívnych občanov nasledujúcimi aktivitami:

Aktivita 2.1.1 – Pravidelné ankety a diskusné fóra na webstránke obce

Aktivita 2.1.2 – Informovanie občanov o dianí v obci prostredníctvom mailov

Aktivita2.1.3 – Vytvorenie skupiny na sociálnej sieti s možnosťou informovať sa o aktivitách v obci a blízkom okolí

Aktivita 2.1.4 – Moderné vzdelávanie pre samosprávy v oblasti mládežníckej politiky a práce s mládežou

Opatrenie 2.2 – Rozvoj spoločenských, kultúrnych aktivít a športu

Rozvoj kultúry je podmienený jej infraštruktúrou. Absenciu kultúrneho domu čiastočne nahrádza Požiarna zbrojnica, Obecné trhovisko a čiastočne SOKOLOVŇA, kde sa odohrávajú niektoré kultúrne podujatia. Vybudovanie Centra voľného času pre rôzne vekové kategórie a externého amfiteátra poskytnú nové možnosti trávenia voľného času, priestor pre nadväzovanie sociálnych kontaktov a podporia sociálnu inklúziu obyvateľov obce. Nové priestory pre kultúrne a sociálne aktivity umožnia prezentovať činnosť organizácií pôsobiacich v obci navonok a súčasne vytvoria nové príležitosti spolupráce v oblasti kultúry na národnej a medzinárodnej úrovni. Cyklotrasa spájajúca Trenčianske Teplice a Trenčiansku Teplú rozšíri škálu voľnočasových aktivít.

Aktivita 2.2.1 – Centrum voľného času pre všetky vekové kategórie (mamičky s deťmi, mladiství, seniori – koordinátor za každú skupinu) – rekonštrukcia budovy SOKOLOVNE

Aktivita 2.2.2 – Vybudovanie externého amfiteátru

Aktivita 2.2.3 – Vybudovanie cyklotrasy

Priorita 3. – PROPAGÁCIA A MARKETING

Opatrenie 3.1 – Budovanie a posilnenie strategických partnerstiev

Cieľom marketingu územia je prilákať na určité miesta nových obyvateľov, turistov a investorov, rovnako aj propagovať určitú myšlienku smerom k súčasným obyvateľom a investorom.

Pre obce má budovanie strategických partnerstiev kľúčovú úlohu. Z konkurentov sa stávajú partneri a každá zrealizovaná aktivita prináša pridanú hodnotu pre všetky zúčastnené strany.

Pre obec Trenčianska Teplá je dôležité upevňovať vzťahy v mikroregióne Teplička, avšak významné sú aj vzťahy národného a medzinárodného charakteru zamerané najmä na oblasť cestovného ruchu a realizované prostredníctvom projektov:

Aktivita 3.1.1 –„Cesta, ktorá spája“ vytvorenie náučného chodníka, ktorý bude spájať všetky obce mikroregiónu Teplička (Trenčianska Teplá, Trenčianske Teplice, Omšenie, Dolná Poruba)

Aktivita 3.1.2 – „Naše Považie“ Zbierka regionálnych príbehov, rozprávok a legiend Tepličká

Aktivita 3.1.3 – „Turistika bez hraníc“ vybudovanie a rekonštrukcia turistických trás - región Ostrožsko ČR

Aktivita 3.1.4 – Spoločný marketing Leadrovských skupín mikroregiónu Teplička a Vršatec

Špecifický cieľ 2: Zlepšenie podnikateľských možností a rozvoj služieb občanom

Priorita 1. – PODPORA PODNIKANIA

Opatrenie 1.1 – Intenzívna komunikácia s podnikateľmi

Analýza podnikateľského prostredia potvrdila vysoké zastúpenie podnikateľských činností v sekundárnom sektore. Územný plán vyčlenil lokalitu pre vznik priemyselného parku SINA OSADA, ktorá sa však stretla s nezáujmom investorov. Nárast počtu nezamestnaných obyvateľov obce vytvára tlak na podporu komunikácie so zamestnávateľmi a vytváranie vhodných podmienok pre začínajúcich podnikateľov, informovať ich o možnostiach podnikať a potenciálnych zamestnancov o možnostiach zamestnať sa v mieste svojho trvalého pobytu.

Aktivita 1.1.1 – Prezentácia možností podnikať – katalóg vhodných priestorov pre podnikanie

Aktivita 1.1.2 – Burza práce a brigád na webstránke obce, vývеske

Aktivita 1.1.3 – Budovanie inkubátorov, start-up centier a spin-off centier

Opatrenie 1.2 – Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu

Kúpele, geografická poloha, prírodná scenéria vytvárajú potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky. Potreba realizácie opatrenia vyplýva z nedostatočných ubytovacích možností riešeného územia a nízkeho zastúpenia podnikateľov v oblasti cestovného ruchu, vidieckeho turizmu.
Hlavným cieľom opatrenia je využiť prírodný a kultúrno-historický potenciál obce a mikroregiónu v prospech turistov aj občanov, predstavuje zdroj nových pracovných príležitostí a dodatočné príjmy do obecného rozpočtu.

Aktivity 1.2.1 - Výstavba a rekonštrukcia ubytovacích zariadení

Aktivity 1.2.2 – Výstavba a rekonštrukcia zariadení pre agroturistiku

Priorita 2. – SLUŽBY OBČANOM

Opatrenie 2.1 – Poskytovanie sociálnych služieb

Analýza demografického vývoja obce poukázala na starnúce obyvateľstvo a prieskum verejnej mienky upozornil na kriminalitu mládeže pod vplyvom návykových látok a voľného času. Kriminalitu mladistvých sme sa snažili obmedziť vybudovaním Centra voľného času a mládežnickej politiky. Opatrenie 2.1 je zamerané na skupinu seniorov, ktorí predstavujú početnú skupinu klientov sociálnych služieb. Obec Trenčianska Teplá

si dala vypracovať Komunitný plán sociálnych služieb, kde samotní občania uviedli, čo im v obci chýba.
Denný stacionár pre seniorov ako forma opatrovateľskej služby v zariadení s denným pobytom, ktorí nechcú byť umiestnení v Domove sociálnych služieb prípadne čakajú v poradovníku, aby nestratili kontakt s ľuďmi a vyplnili si svoj voľný čas.
Opatrenie 2.1 je tiež zamerané na odborné sociálne poradenstvo v spolupráci s UPSVaR.

Aktivita 2.1.1 – Denný stacionár pre seniorov – rekonštrukcia budovy starej fary
Aktivita 2.1.2 – Sociálne poradenstvo pre občanov – aktívna spolupráca s UPSVaR

V štruktúrovanom opise rozvojovej stratégie stručne definujeme dobu realizácie konkrétnych opatrení a zdroje ich financovania. V programovacom období pre roky 2007-2013 sú pre sociálno-ekonomický rozvoj samospráv vyčlenené financie najmä v Regionálnom operačnom programe a Programe rozvoja vidieka SR 2007-2013, ktorého súčasťou je tzv. Program LEADER – samostatná os politiky rozvoja vidieka. Rozhodovanie o cieľoch a podpore projektov je založené na princípe „zdola-nahor“, prostredníctvom MAS.
Merateľné ukazovatele predstavujú monitorovací nástroj spätnej kontroly realizácie projektov. Finančný plán rozvojových aktivít je uvedený v prílohách.

Graf 5 Špecifické ciele a opatrenia rozvojovej stratégie obce Trenčianska Teplá

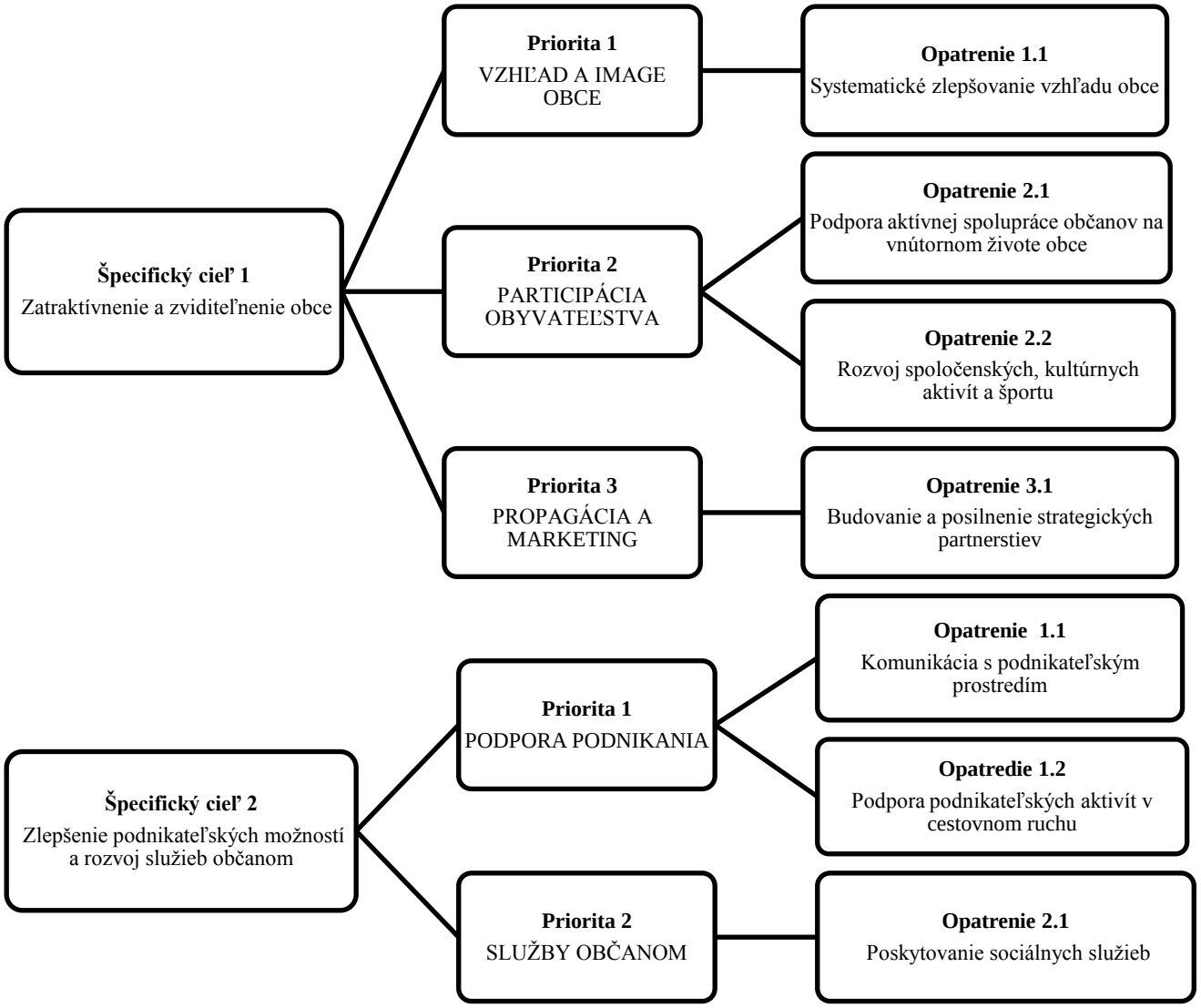

Tabuľka 16 Štruktúrovaný opis rozvojovej stratégie a merateľné ukazovatele

Opatrenie	Doba realizácie	Zdroj financií	Oprávnené náklady	Merateľné ukazovatele
Systematické zlepšovanie vzhľadu obce	**2012-2014**	Vlastné zdroje + bank. úvery + Fond EÚ + ŠR	**285 400 €**	- General verejnej zelene - Odstránenie nelegálnych skládok a stavieb na ul. Podhájskej - Oprava výtlkov na ul. Mayerovej - Oprava 3 km chodníkov
Podpora aktívnej spolupráce občanov na vnútornom živote obce	**2012-2014**	Fondy EÚ + ŠR	**5 000 €**	- Vytvorenie diskusného fóra na webstránke obce - Zasielanie informácií na mailovú adresu občanov – na základe požiadania - Zriadenie skupiny na sociálnej sieti - účasť na modernom vzdelávaní pre samosprávy (1 dobrovoľník, 1 zamestnanec)
Rozvoj spoločenských, kultúrnych aktivít a športu	**2012-2015**	PRV + spolufin.	**320 500 €**	- rekonštrukcia budovy Sokolovne - vybudovanie externého amfiteátra - vybudovanie cyklotrasy Trenč. Teplá a Trenč. Teplice
Budovanie a posilnenie strategických partnerstiev	**2011-2013**	Fondy EÚ + vlastné zdroje + ŠR + Iné zdroje	**184 526 €**	- vytvorenie náučného chodníka mikroregiónom Teplička - vydanie zbierky regionálnych príbehov, rozprávok a legiend - rekonštrukcia 2 turistických trás (mikroregión Teplička – mikroregión Ostrožsko ČR) - 3 spoločné marketingové aktivity
Intenzívna komunikácia s podnikateľmi	**2012-2017**	Granty EÚ + ŠR + Iné zdroje + vlastné zdroje	**3 330 100 €**	- Katalóg priestorov v obci vhodných na podnikanie umiestnených na stránke obce - Inzercia voľných pracovných miest na webstránke obce - Počet inkubátorov, start-up centier, spin-off centier
Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	**2011-2014**	Fondy EÚ + spolufin. + súkromní investori	**572 500 €**	- 2 zrekonštruované ubytovacie zariadenia, 30 nových lôžok - 1 nové zariadenie pre agroturistiku
Poskytovanie sociálnych služieb	**2011-2014**	Fondy EÚ + bank. úvery + granty + ŠT + iné zdroje	**324 000 €**	- Rekonštrukcia budovy starej fary, vytvorenie 30 miest denného stacionára pre seniorov - Odborné sociálne poradenstvo pre občanov 1-krát mesačne

Zdroj: vlastné spracovanie

5 Záver

Strategické plánovanie má svoje opodstatnenie v súkromnom aj verejnom sektore. Ústredným motívom našej práce bolo uplatnenie strategického plánovania v obci Trenčianska Teplá pre jej sociálno-ekonomický rozvoj.

Na základe analýzy sociálno-ekonomických, územno- technických a prírodno-enviromentálnych charakteristík sme identifikovali súčasnú situáciu v obci. Analýza realizovaných stratégií a opatrení ukázala prioritné smerovanie investičných aktivít do budovania infraštruktúry a rekonštrukcie budov, ktorých správa je v kompetencií obce. Dotazníkový prieskum verejnej mienky priniesol nový pohľad na život v obci a ukázal na konkrétne problémy a naliehavosť ich riešenia. Výsledky jednotlivých analýz sme doplnili o soft informácie a informácie získané na základe rozhovorov na verejnom zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktoré nám vytvorili dostatočnú základňu pre zostavenie SWOT analýzy. Na základe uskutočnených aktivít môžeme uviesť nasledovné závery.

Obec Trenčianska Teplá má veľmi dobrú geografickú polohu. Blízkosť veľkých miest, dopravná dostupnosť a prírodná scenéria sú predpokladom pre kvalitný život mimo ruchu veľkomiest pre občanov, či turistov. Rastúci počet obyvateľov však vyvoláva tlak na riešenie otázok v oblasti služieb a spoločenského, či kultúrneho života obce. Sociálny kapitál ako faktor rozvoja má nezastupiteľnú úlohu pri strategickom plánovaní ale aj pri samotnej realizácii rozvojových stratégií. Vysoká aktivita organizácií a túžba mladých nadšencov zachovať folklórne tradície nám ukazuje cestu ako využiť vnútorný potenciál obce a uspokojiť potreby občanov v oblasti kultúrneho vyžitia. Sila sociálneho kapitálu závisí od kvality a kvantity vzájomných prepojení, vzájomných kontaktov a spojenia, a preto je potrebné budovať a posilňovať strategické partnerstvá v rámci MAS MR Teplička, a mikroregiónom Vršatec.

Sociálno-ekonomická analýza tiež ukázala regresívny typ populácie. Nespokojnosť s rastúcou kriminalitou a počtom nelegálnych stavieb, a čiernych skládok občania vyjadrili nielen v dotazníku ale aj na zasadnutí obecného zastupiteľstva.

Hlavným cieľom našej práce bolo vytvoriť rozvojovú stratégiu obce Trenčianska Teplá vyplývajúcu z vízie urobiť z nej miesto pre kvalitný život v peknom prostredí

v spojení s tradíciou, kultúrnymi hodnotami a výbornými podmienkami na trávenie voľného času a podnikanie.

V súlade s rozvojovými dokumentmi obce sme v návrhovej časti definovali dva špecifické ciele, 5 priorít, ku ktorým sa viaže 7 opatrení a z nich vyplývajúce aktivity, vedúce k sociálno-ekonomickému rozvoju riešeného územia. Prvým cieľom je zatraktívniť a zviditeľniť lokalitu systematickým zlepšovaním vzhľadu obce a podporou participácie občanov na vnútornom živote v obci. Pre propagáciu a marketing obce je dôležité budovanie a posilnenie strategických partnerstiev. Druhým špecifickým cieľom je zlepšenie podnikateľských možností a služieb občanom formou intenzívnejšej komunikácie s podnikateľmi a podporou podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu. Dôležitou súčasťou druhého cieľa je poskytovanie sociálnych služieb občanom v podobe poradenstva a denného stacionára pre seniorov.

Naša diplomová práca má charakteristické črty PHRSR obce. Aktualizácia informácií o živote v obci ako aj názor občanov na ich kvalitu života a zameranie rozvojových aktivít vytvára podklady pre využitie získaných informácií v novom Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako aj pri iných strategických dokumentoch. Realizáciu jednotlivých aktivít sociálno-ekonomického rozvoja budeme monitorovať a aj naďalej plánujeme úzko spolupracovať so samosprávou a MAS mikroregiónu Tepličká.

6 Zoznam bibliografických odkazov

Odborná literatúra

BECKER, G.S. 1994. *Human Capital*, A Theoretical and Empirical Analysis, with SpecialReferences to Education, In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

BOURDIEU, P. 1980. Lecapitalsocial: notes provisoires. Actesde la Recherche en SciencesSociales No. 31. In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

BORJA, J. – CASTELLS, M.: Local and Global: The Management of Cities in the Information Age. London: Earths can Publications, 1997 In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

BROWN, J., DUGUID, P 1991. *Organizational Learning and Communities of Practice*: Toward a unified view of working, learning, and innovation. Organizational Science, 2 (1), HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

COPLÁK, J.:*Problémy a potenciály vyplývajúce z procesu implementácie strategického plánovania v podmienkach slovenských obcí.* In: Trajektórie územného rozvoja. Bratislava, Road, 2006. In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: *Tvorba strategického rozvojového plánu obce,* 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

COPLÁK, J. 2004. *Program rozvoja obce. Stratégia pre inovatívne samosprávy. 2004* In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: *Tvorba strategického rozvojového plánu obce*, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

DOBRUCKÁ, L. – MRVA, M. 2007*: Formulácia základných prvkov stratégie* In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

DOBRUCKÁ, L. – SMOLKOVÁ, E.2005. *Konkurencieschopnosť regiónov.* In: *Firma a konkurenční prostředí* .Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brne, 2005, ISBN 80-7302-104-8 In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

DRUCKER, P. F., 1994 *Řízení neziskových organizací, Praxe a principy.* Praha: Management Press, ISBN 80-85603-38-1.In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

KNEŽOVÁ, J. 2009a: Realizácia priorít obce prostredníctvom jej rozpočtu, In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

KNEŽOVÁ, J. 2009b: Prínosy a obmedzenia programového rozpočtovania v územnej samospráve na Slovensku, in: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo IuraEdition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

LIPTÁKOVÁ, K: *Ľudský potenciál ako faktor endogénneho regionálneho rozvoja*, 2008, vyd. Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v BB v spolupráci s OZ Ekonómia, s. 124, ISBN 978-80-8083-601-6

LISÝ, J. 1999. *: Výkonnosť ekonomiky a ekonomický rast*. Bratislava: IuraEdition, 1999, s. 108, ISBN 80-88715-55-5. In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo IuraEdition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

MAIER, G. – TÖDTLING, F. 1998: Regionálna a urbanistická ekonomika 2: Regionálny rozvoja regionálna politika. Bratislava: Elita, s. 305, ISBN 80-8044-049-2. In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

MRVA, M. 2007: *Metódy stvorby stratégie* In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

OECD. 2001. *The Well-being of Nations: The Role of Human and Social Capital*. Policy-makers should not have to wait for a couple of decades of detailed research before asking whether attentiveness to social capital might be worth their while. Paris. In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

OSN. 1995. Report oftheworld summit for social development (online). Unitednations: World summit forsocialdevelopment. Copenhagen, 6-12 March 1995 [cit. 20.5.2010]. Dostupné na http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N95/116/51/PDF/N9511651.pdf?OpenElementPDF/N951 1651.pdf?OpenElement, In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

PAPULA, J.: Vývoj teórie strategického manažmentu pod vplyvom meniaceho sa prostredia. Bratislava, Kartprint, 2004. ISBN 80-88870-40-2. In: DOBRUCKÁ, L. – COPLÁK, J. a kol.: Tvorba strategického rozvojového plánu obce, 2007, BA, vydal PEEM, 1. vydanie, str.151, ISBN 978-80-89197-66-8

PELCL, P. – ROSECKÝ, D. – ORINIAKOVÁ, P. 2001: Zapojení veřejnosti do plánování regionálního rozvoje. 2001. In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

SKOKAN, K. 2009: Řešení regionálních disparit v regionální politice středoevropských zemí. In: XII. Medzinárodní kolokvium o regionálníchvědách. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 17. – 19. 6. 2009, s. 7-16, ISBN 978-80-210-4883-6. In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

STRUSSOVÁ, M. 2007: Regionálna dimenzia sociálno-priestorovej identity na Slovensku, s. 93-114. In: VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

ŠEBOVÁ, M. 2009: Lokálny ekonomický rozvoj, s.55-115 (2.kapitola) In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. [cit. 20.1.2012]
Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

URBANČÍKOVÁ, N. 2007. *Ľudské zdroje v regionálnom rozvoji*. Košice. In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. [cit. 20.1.2012] Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

URBANČÍKOVÁ, N. 2009. *Ľudský a sociálny kapitál v regionálnom rozvoji,* s. 245-267 (6. kapitola) In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4.

[cit. 20.1.2012] Dostupné na:
http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

VÝROSTOVÁ, E. 2007. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako základný dokument podpory regionálneho rozvoja na miestnej úrovni. In:* VÝROSTOVÁ, E.: Regionálna ekonomika a rozvoj, 2010, BA, vydavateľstvo Iura Edition, s.r.o., 1. vydanie, str.346, ISBN 978-80-8078-361-7

WESTLUND, H. 2006. *Social Capital in the Knowledge Economy, Theory and Empirics*. Springer, ISBN 3-540-35364-X. In: URBANČÍKOVÁ, N.: Ľudský a sociálny kapitál v regionálnom rozvoji, (6. Kapitola, s. 245-267) In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. [cit. 20.1.2012] Dostupné na:
http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

WONG. C. 1998. *Determining factors for Local economic development*: The Perception of Practitioners in the North West and Eastern Regions of the UK, Regional Studies, Vol. 32.8. pp. 707 – 720, 1998 Regional Studies Association, In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. [cit. 20.1.2012] Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

ŽÁRSKA, E. a kol. 2007. *Komunálna ekonomika a politika*. Ekonóm 2007. Bratislava. ISBN 978-80-225-2293-9. In: HUDEC, O. a kol.: Podoby regionálneho a miestneho rozvoja, 2009, vydal: Ekonomická fakulta, TU Košice, s. 342-344, ISBN 978-80-553-0117-4. [cit. 20.1.2012]
Dostupné na: http://147.232.5.229/krvam/files/clanky/hudec/hudec_01.pdf

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon v znení neskorších predpisov)

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
Zákon č. 17/1992 o životnom prostredí
Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky
Zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele
Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja
Zákon NR SR č. 479/2010 úplné znenie zákona o obecnom zriadení

Strategické dokumenty rozvoja obce

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, Dokument vypracovalo: Lokálne partnerstvo sociálnej inklúzie Trenčiansko, 2011, s. 71

Integrovaná stratégia rozvoja územia miestnej akčnej skupiny mikroregiónu Teplička. [online].: MAS Teplička [cit. 15.3.2012]. Dostupné na internete: <http://masteplicka.webnode.sk/dokumenty/povinne-zverejnovanie-2011/>.

MAS MT, c2010 MAS mikroregiónu Teplička. *O nás* [online], [cit. 29.3.2012]. Dostupné na internete: http://masteplicka.webnode.sk/o-nas/

PHSRO Trenčianska Teplá 2007-2013, Ing. Barbora Gerhátová, 2006, s. 49. Dokument schválený Uznesením č. 4/2006 Obecného zastupiteľstva v Trenčianskej Teplej.

Všeobecne záväzné nariadenie Obce Trenčianska Teplá č. 1/2010 zo dňa 27.5.2010 vyhlásení záväznej časti Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN Obce Trenčianska Teplá. [online]. [cit.20.2.2012].:
Dostupné na internete:
http://trencianskatepla.sk/files/file/Samosprava/vzn/Zavazna%20cast%20UP%20Obce%20Trencianska%20Tepla.pdf

ZMENY A DOPLNKY Č. 2 ÚPN OBCE TRENČIANSKA TEPLÁ, Ing. arch. Longauerová Z., 2009, s. 103, Trenčianske Teplice

Internetové zdroje

EURÓPA 2020. [online]: Európska komisia 1.3.2012 [cit. 29.3.2012]. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/europe2020/index_sk.htm>.

Lisabonská stratégia. [online]: Európska únia [d.n.] [cit. 29.3.2012]. Dostupné na internete: <http://www.europskaunia.sk/lisabonska_strategia>.

Lisabonská stratégia. 2010 [online]: MF SR 3.8.2010 [cit. 29.3.2012]. Dostupné na internete: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7646>.

ŠÚ SR. 2011. *Bilancia pohybu obyvateľstva* [online]. [cit. 28.2.2012].Dostupné na internete: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=9490>

ŠÚ SR. *Mestská a obecná štatistika (údaje k 31.12.2010)*. [online]. [cit. 20.2.2012]. Dostupné na internete: <http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>.

ŠZŠI, PrŠI Trenčianska Teplá, 2011. *Plán práce na školský rok 2011/2012*. [online]. [cit.11.2.2012].:
Dostupné na internete: <http://szsitrtepla.edupage.sk/about/?subpage=5&>

Teplanský občasník, ročník 21, č.3, december 2011, [online]. [cit.25.2.2012].: Dostupné na internete:
<http://trencianskatepla.sk/files/file/Kultura/teplansky%20obcasnik/Teplansky_obcasnik_december_2011.pdf>

Trenčianska Teplá. c2008, Ing. Ján Masár. *Stránka obce* [online], [cit. 29.3.2012]. Dostupné na internete: <http://trencianskatepla.sk/>

Príloha A

Dotazník k DIPLOMOVEJ PRÁCI
(prieskum verejnej mienky obyvateľov obce Trenčianska Teplá)

Vážení respondenti (obyvatelia obce Tr. Teplá),

som študentkou Fakulty sociálno-ekonomických vzťahov na Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne. Do rúk sa Vám dostáva dotazník, ktorý je súčasťou mojej diplomovej práce s názvom Stratégia soc.-ekonomického rozvoja obcí, konkrétne obce Trenčianka Teplá. Mojím zámerom je zistiť ako túto obec vnímate vy, občania, s jej pozitívami a negatívami (silnými aj slabými stránkami) ako aj možnosťami jej ďalšieho rozvoja.
Dotazník je anonymný a údaje budú použité výlučne pre spracovanie mojej diplomovej práce.
Ďakujem za Váš čas a ochotu pri vyplňovaní dotazníka.

Bc. Monika Hoštáková

Vybranú odpoveď prosím zaškrtnite x, resp. dopíšte. *povinné informácie

Pohlavie*: ☐ Muž ☐ Žena

Vek*:
☐ 15-20 ☐ 21-30 ☐ 31-40
☐ 41-50 ☐ 51-60 ☐ 61 a viac

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie*:
☐ Nižšie: základné, vyučenie bez maturity ☐ Stredné: stredoškolské, vyučenie s maturitou ☐ Vyššie: VŠ

Ekonomická aktivita*:
☐Zamestnaný/á ☐ Súkromný/á podnikateľ/ka ☐ Dôchodca/kyňa
☐Nezamestnaný/á ☐ Materská dovolenka
☐ Študent ☐ V domácnosti

1.Doplňte: Trenčianska Teplá je
.....
.....
.....
.....

2. Uveďte do akej miery ste spokojný/-á s nasledovnými aspektmi kvality života v obci Trenčianska Teplá.

	1- veľmi spokojný/-á	**2-** čiastočne spokojný/-á	**3-** ani spokojný/-á ani nespokojný/-á	**4-** čiastočne nespokojný/-á	**5-** veľmi nespokojný/-á
Úroveň a kvalita bývania					
Dostatok verejnej zelene					
Celkový dojem zo zástavby (ulice a verejné priestranstvá, vzhľad, čistota)					
Úroveň verejnej dopravy					
Bezpečnosť a ochrana osobného majetku					
Sociálna starostlivosť					
Medziľudské vzťahy					
Ponuka obchodov a služieb					
Možnosti kultúrneho vyžitia					
Možnosti športového vyžitia					
Záujem obyvateľov o veci verejné					
Vzťah obyvateľov k svojej obci					
Práca Obecného úradu a poslancov Obecného zastupiteľstva					
Technická infraštruktúra (miestne komunikácie, lávky, plyn, elektrina)					
Kvalita životného prostredia v obci a jej okolí					
Kvalita školských zariadení					
Dostupnosť zdravotnej starostlivosti					
Informovanosť verejnosti o aktivitách v obci					

3.Aké služby Vám v Trenčianskej Teplej chýbajú, prípadne v čom by bolo možné vylepšiť už existujúce služby? Najviac mi v obci chýba:

.....
.....
.....

4.Vyberte 3 najdôležitejšie aktivity, na ktoré by sa mala obec zamerať v budúcnosti pri svojom rozvoji. – označte x

- ☐ Rekonštrukcia cestných komunikácií
- ☐ Úprava verejných priestranstiev a centra obce
- ☐ Výsadba zelene
- ☐ Vybudovanie nových športových zariadení
- ☐ Bytová výstavba
- ☐ Rekonštrukcia verejných budov
- ☐ Starostlivosť o pamiatky
- ☐ Ochrana prírody a ŽP (životného prostredia)
- ☐ Rozvoj cestovného ruchu
- ☐ Kultúrne podujatia v obci
- ☐ Spoločenský život
- ☐ Infraštruktúra voľného času
- ☐ Podpora ďalšieho vzdelávania obyvateľov
- ☐ Lepšia spolupráca samosprávy a obyvateľov
- ☐ Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
- ☐ Rozširovanie ponuky a kvality obchodu a služieb
- ☐ Zlepšenie propagácie obce
- ☐ Podpora rozvoja informačných technológií

□ Regionálna spolupráca
□ Sociálna starostlivosť
□ Iné.....
□ Iné .....

5.Myslíte si, že obyvatelia sa môžu podieľať na rozvoji obce?

□áno (ako?).....

□nie (prečo?).....

□neviem

6.Zapájate sa do diania v obci?

	vždy	**občas**	**nikdy**
Zapájam sa do organizovania obecných akcií			
Zapájam sa aktívne do života cirkvi			
Som členom spoločenskej, záujmovej (dobrovoľníckej) organizácie v obci			
Navštívil som so svojou požiadavkou poslanca alebo starostu			
Zúčastňujem sa verejných obecných schôdzí			
Zúčastňujem sa na podujatiach organizovaných obcou			
Zúčastňujem sa volieb do miestnej samosprávy			

7.Odkiaľ získavate informácie o aktivitách obce?

□Vývesky a rozhlas

□Teplanský občasník

□Od susedov a známych

□Internet, webová stránka obce

□Nezaujímam sa o dianie v obci

8. Využívate Internet? Ak nie, prečo? Ak áno, kde?

□Doma
□V zamestnaní
□ V škole
□ V internetovej kaviarni
□ Neovládam prácu s Internetom
□ Nevyužívam (dôvod).....

9. Máte záujem získavať informácie o aktivitách v obci na vašu mailovú adresu?

□Áno
□ Nie

10. Plánujete spojiť svoju budúcnosť so životom v Trenčianskej Teplej? Je pre Vás obec vhodná ako bydlisko v budúcnosti?

□ Áno (dôvod).....

□ Nie (dôvod odchodu).....

ĎAKUJEM za spoluprácu.

Príloha B

Finančný plán rozvojovej stratégie

Špecifický cieľ I		Zatraktívnenie a zviditeľnenie obce														
Priorita 1.		VZHĽAD A IMAGE OBCE														
				interné zdroje			Externé zdroje									
				Rozpočet obce												
	Merateľné ukazovatele	časové obdobie	zdroje celkovo	Vlastné zdroje	Bank. úvery	Vlastné spolufin. (fondy EÚ)	Fondy EÚ	Národné spolufin.	Iné granty EÚ	Verejné zbierky	iné granty súkr. A tretieho sektora	Štátny rozpočet	Rozpočet VÚC	Súkromný investori	Iné zdroje
Opatrenie 1.1		**Systematické zlepšovanie vzhľadu obce**														
1.1.1 Dobudovanie systému verejnej zelene	general verejnej zelene	2012 - 2013	91 250 €				86 680 €					4 570 €			
1.1.2 Odstránenie nelegálnych skládok	odstránenie nelegálnych skládok na ul. Podhájskej	2012	300 €	300 €											
1.1.3 Odstránenie nelegálnych stavieb	odstránenie nelegálnych stavieb na ul. Podhájskej	2012	3 200 €	3 200 €											
1.1.4 Oprava obecných komunikácií a chodníkov	oprava výtlkov na ul. Mayerovej, oprava 8 km chodníkov	2013 - 2014	190,62 tis. €	10 tis. €	30,65 tis. €		150 tis. €								

Priorita 2.		PARTICIPÁCIA OBYVATEĽSTVA													
Opatrenie 2.1		**Podpora aktívnej spolupráce občanov na vnútornom živote obce**													
2.1.1 Pravidelné ankety a diskusné fóra na webstránke obce	vytvorenie diskusného fóra na webstránke obce	2012	0 €												
2.1.2 Informovanie občanov o dianí v obci prostrednícvom mailov	zasielanie informácii na mailovú adresu (na požiadanie)	2012 - 2014	0 €												
2.1.3 Vytvorenie skupiny na sociálnej sieti (informácie o dianí v obci a okolí)	zriadenie skupiny na sociálnej sieti	2012	0 €												
2.1.4 Moderné vzdelávanie pre samosprávy v oblasti mládežníckej politiky a práce s mládežou	2 účastníci na modernom vzdelávaní (zamestnanec, dobrovoľník)	2012-2013	5 000 €				4 500 €					500 €			
Opatrenie 2.2		**Rozvoj spoločenských, kultúrnych aktivít a športu**													
2.2.1 Centrum voľného času (rekonštrukcia budovy SOKOLOVNE)	rekonštrukcia budovy SOKOLOVNE	2013 - 2015	260 tis. €		30 tis. €		220 tis. €								10 tis. €
2.2.2 Vybudovanie externého amfiteátru	vybudovanie externého amfiteátra	2012	42,5 tis. €		2,5 tis. €		40 tis. €								
2.2.3 Vybudovanie cyklotrasy	cyklotrasa (Trenč. Teplá - Trenč. Teplice)	2013	18 tis. €	1 400 €			16,6 tis. €								
Priorita 3		PROPAGÁCIA A MARKETING													
Opatrenie 3.1		**Budovanie a posilnenie strategických partnerstiev**													
3.1.1 "Cesta, ktorá spája" vytvorenie náučného chodníka	vytvorenie náučného chodníka MR Teplička	2011-2012	2 500 €			700 €	800 €								1 000 €

3.1.2 "Naše Považie" zbierka regionálnych príbehov	vydanie zbierky reg. Príbehov, rozprávok, legiend	2012	3 000 €			500 €	2 500 €								
3.1.3 "Turistika bez hraníc" vybudovanie a rekonštrukcia turistických trás	rekonštrukcia 2 turistických trás (MR Teplička - MR Ostrožsko ČR)	2011	139 786 €				139 786 €								
3.1.4 Spoločný marketing Leadrovských skupín MR Teplička a Vršatec	3 spoločné marketingové aktivity	2012-2013	39 240 €				31 392 €					7 848 €			
Špecifický cieľ II	**Zlepšenie podnikateľských možností a rozvoj služieb občanom**														
Priorita 1.	PODPORA PODNIKANIA														
	Merateľné ukazovatele	časové obdobie	zdroje celkovo	interné zdroje			Externé zdroje								Iné zdroje
				Rozpočet obce		Vlastné spolufin. (fondy EÚ)	Fondy EÚ	Národné spolufin.	Iné granty EÚ	Verejné zbierky	iné granty súkr. a tretieho sektora	Štátny rozpočet	Rozpočet VÚC	Súkromný investori	
				Vlastné zdroje	Bank. úvery										
Opatrenie 1.1	**Intenzívna komunikácia s podnikateľmi**														
1.1.1 Prezenácia možností podnikať - katalóg vhodných priestorov pre podnikanie	katalóg priestorov v obci vhodných na podnikanie umiestnených na stránke obce	2012-2015 prieb. akt.	100 €	100 €											
1.1.2 Burza práce a brígád na webstránke obce, vývеske	inzercia voľných pracovných miest	2012 -2015	0 €												

1.1.3 Budovanie inkubátorov, start-up centier a spin-off centier	počet inkubátorov, start up centier a spin off centier	2012-2017	3,33 mil. €				2 mil. €					330 tis. €		1 mil. €	
Opatrenie 1.2		**Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu**													
1.2.1 Výstavba a rekonštrukcia ubytovacích zariadení	30 nových lôžok	2012 - 2014	360 tis. €			7 200 €	132,8 tis. €							180 tis. €	40 tis. €
1.2.2 Výstavba a rekonštrukcia zariadení pre agroturistiku	1 nové zariadenie pre agroturistiku	2011 - 2013	212 500 €												
Priorita 2.		SLUŽBY OBČANOM													
Opatrenie 2.1		**Poskytovanie sociálnych služieb**													
2.1.1 Denný stacionár pre seniorov - rekonštrukcia budovy fary	30 miest denného stacionára pre seniorov	2012 - 2013	323 600 €		80 tis. €		100 tis. €				120 tis. €				23 600
2.1.2 Sociálne poradenstvo pre občanov - aktívna spolupráca s UPSVaR	odborné sociálne poradenstvo pre občanov 1-krát mesačne	2012 - 2014	400 €									400 €			

Zdroj: vlastné spracovanie